

Ankenævnet *for* Forsikring

Den 29. november 2023 blev i sag nr. 99437:

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

mod

PFA Pension
Marina Park
Sundkrogsgade 4
2100 København Ø

afsagt

k e n d e l s e :

Forsikringstageren har erhvervsevnetabsforsikring. I klageskema af 27/2 2023 til nævnet samt i et vedlagt udkast til stævning har klagerens advokat bl.a. anført:

"PÅSTAND:

Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at sagsøgers generelle erhvervsevne er nedsat i dækningsberettiget omfang, og at sagsøger er berettiget til at modtage udbetalinger fra den tegnede erhvervsevnetabsforsikring fra den 1. april 2021 og så længe betingelserne er opfyldte, og at udbetalingerne fra den 1. april 2021 med tillæg af renter samt præmiefritagelse dermed genoptages.

SAGSFREMSTILLING:

Denne sag er en forsikringssag, og tvisten drejer sig om, hvorvidt [Klageren] er berettiget til udbetaling og præmiefritagelse fra en tegnet forsikring mod tab af erhvervsevne hos PFA Pension.

[Klageren] havde modtaget månedlige udbetalinger og præmiefritagelse fra erhvervsevnetabsforsikringen siden den 1. oktober 2018, idet hendes erhvervsevne fandtes nedsat i dækningsberettiget omfang.

I brev af 15. marts 2021 meddelte PFA Pension, at man fejlagtigt havde udbetalt forsikringsydelse fra den 1. oktober 2018, hvorfor man stoppede udbetalingerne den 31. marts 2021 (Bilag 1). PFA Pension henviste til, at [klagerens] regnskaber i hendes selvstændige virksomhed ... for årene 2015-2017 gennemsnitligt viste et underskud, og da hun ifølge forsikringsbetingelser maksimalt kunne få udbetalt 80 % af sin bruttoindkomst betød det, at hun aldrig havde været berettiget til udbetaling. PFA Pension havde set på regnskaberne i 3 år forud for 2018, hvor [Klageren] blev sygemeldt i kommunalt regi som følge af sine gener efter et overfald, der skete den ... 2016.

PFA Pension standsede herefter udbetalingerne.

Ankenævnet for Forsikring

2.

99437

Den 7. september 2021 bemærkede [klagerens advokat], at PFA Pension burde se på perioden forud for overfaldet den ... 2016, da [Klageren] havde betydelige gener efter overfaldet, hvorfor hendes efterfølgende indtægt i 2016 og fremefter ikke var retvisende for, hvad hun kunne tjene (Bilag 2). Derudover henviste man til, at der havde været overskud i 2013, 2014 og 2015.

I brev af 8. november 2021 fastholdt PFA Pension sit afslag (Bilag 3). Det fremgår:

'Vi vurderer, at din klient ikke har dokumenteret, at hendes helbredsmæssige erhvervsevne har været nedsat i dækningsberettiget grad fra ... 2016 og frem. Vi er derfor af den opfattelse, at vi ikke skal tage udgangspunkt i den indtjening din klient havde i 2013, 2014 og 2015 svarende til de 3 forudgående år før ... 2016.'

Det helbreds- og erhvervsmæssige forløb

Forløbet i 2016

Siden 2010 har [Klageren] drevet sin selvstændig

Den ... 2016 blev [Klageren] udsat for et voldsomt overfald i hendes butik, hvor gerningsmanden tildelte hende flere spark og slag mod ansigtet samt i maven. Hun var bevidstløs i nogle minutter, hvorefter hun vågnede med kraftig hovedpine og smerter i højre side af ansigtet.

Hun blev herefter tilset i akutmodtagelsen på ... Sygehus, hvor man konstaterede sårskader ved læberne, ømhed og hævelse over begge kindben og ømhed i højre side af ansigtet (bilag 4). Hun skulle desuden have reponeret en lukseret tand. [Klageren] blev indlagt til observation for commotio til næste dag. Det blev aftalt, at hun skulle henvende sig til krisecenter eller psykiatrisk skadestue med henblik på forarbejdning af det psykiske traume. Hun havde herefter en snak med psykiatrisk skadestue, inden hun blev udskrevet, hvor hun blev tilbudt en samtale.

Den ... 2016 henvendte hun sig til sin egen læge, hvor der blev noteret ømhed i højre skulder og angst. Hun blev derfor henvist til psykolog, og hun havde efterfølgende kontakt til egen læge flere gange.

Egen læges journal fra den 1. januar 2011 til den 14. april 2021 fremlægges som sagens bilag 5.

[Klageren] blev desuden sygemeldt efter overfaldet som følge af psykiske symptomer efter overfaldet.

Oplysningsskema til kommunen udfyldt den ... 2016 fremlægges som bilag 6. Det fremgår heraf, at hun på tidspunktet for udfyldelsen havde genoptaget sit arbejde med 50 %, men hun havde fortsat psykiske gener og var tilknyttet psykolog [psykolog1].

Journalrapport fra sygedagpengeopfølgningen fra ... 2016 fremlægges som bilag 7. Ved den første samtale den 3. februar 2016 oplyste [Klageren], at hun også gik til traumebehandling ud over at gå ved psykolog [psykolog1].

[Klageren] havde desværre et dårligt forhold til sine ... børns far, der var ..., og hun frygtede ... at det kunne ske igen

Det fremgår af attest til sygedagpengeopfølgningen af ... 2016, at [Klageren] efter overfaldet stadig havde følger efter hjernerystelsen, der påvirkede hende kognitivt og gjorde hende meget træt,

og derudover var hun stadig meget påvirket psykisk med angst (bilag 8). Lægen kunne ikke pege på, hvornår hun kunne trappe op i tid, og det blev vurderet, at hun havde PTSD efter overfaldet.

I attest til sygedagpengeopfølgningen af ... 2016 blev det anført, at [Klageren] fortsat var sygemeldt med en belastningsreaktion efter overfaldet, men at hun nu var oppe på 20 timer om ugen (bilag 9). Lægen fandt dog ikke, at det endnu var muligt at pege på, hvornår hun kunne komme op på fuld tid igen.

[Klageren] nåede kun at have en enkelt samtale med psykolog [psykolog1], da han blev sygemeldt. Ved tredje opfølgningssamtale i kommunen oplyste [Klageren], at hun heller ikke måtte benytte børnepsykologen alligevel som håbet, og hun ville derfor kontakte sin forsikring for at blive henvist til en ny psykolog.

Det fremgår af de efterfølgende samtaler, at [Klageren] afventede sin forsikring, og at det var vanskeligt at få fat i en psykolog, jf. bilag 7.

Eftersom [Klageren] havde genoptaget sit arbejde 20 timer ugentligt i maj 2016, og da hun som selvstændig selv kunne øge tid efter eget behov, kunne hun dog ikke længere anses som uarbejdsdygtig efter de socialretlige regler, hvorfor sygedagpengene blev stoppet med sidste udbetaling den 8. juni 2016 (bilag 10).

Forløbet i 2018 og fremefter

Den 19. juni 2018 blev [Klageren] delvist sygemeldt i kommunalt regi igen pga. særligt sine psykiske gener, og det blev anført i oplysningsskemaet til kommunen, at sygdommen havde påvirket hendes arbejde siden 2016, hvor hun blev overfaldet (bilag 11).

De efterfølgende opfølgningssamtaler i sygedagpengesagen fra juli 2018 til november 2018 fremlægges som bilag 12.

Det blev oplyst ved første opfølgningssamtale den 5. juli 2018, at hun gik hos psykolog i ... ([psykolog2]), hvor ... var tilknyttet, og at faren netop havde ... Det fremgår under afsnittet om helbred, at [Klageren] var meget psykisk påvirket af hele situationen og hvad der tidligere var sket for hende, bl.a. i det tidligere samliv ... og overfaldet i 2016, som hun stadigvæk antog, at Det blev desuden oplyst, at hun arbejdede ca. 10 timer om ugen.

Det er vurderet i attest til sygedagpengeopfølgningen af 10. juli 2018, at [Klageren] led af en massiv belastningsreaktion, og at hun havde behov for en fuldtidssygemelding, hvilket dog ikke kunne lade sig gøre, da hun var selvstændig (bilag 13). Det fremgår af beskrivelsen af årsagen til sygefraværet:

'[Klageren] har været udsat for et overfald i ... 2016. Herudover har hun været udsat for gentagne trusler og voldsepisoder fra [Klagerens barn] reagerer med at være meget hård ved [Klageren], som han

Hun har et forløb i ..., hvor der ikke rigtig kommer ro på. Hun har besværligheder omkring [Klageren] har svært ved at holde til denne massive belastning.'

Ved fjerde opfølgningssamtale den 18. oktober 2018 oplyste [Klageren], at hun måske burde have haft sygemeldt sig noget før, men at hun havde forsøgt at være stærk for sine børns skyld.

Det blev desuden aftalt, at der skulle indhentes en ny attest med henblik på belysning af, om der var tale om egen sygdom i lægelig forstand, idet hun ikke alene kunne være sygemeldt som følge af sociale belastninger.

Der blev derfor indhentet en specifik helbredsattest den 12. december 2018 (bilag 14). Diagnoserne lød her på PTSD, kronisk overbelastningsreaktion og depression. Det fremgår, at hun ikke så sig i stand til at arbejde grundet sine gener, og at hun ikke kunne overskue psykologbehandling for tiden.

Sagen skulle herefter forelægges Rehabiliteringsteamet. I denne forbindelse fremlægges rehabiliteringsplanens forberedende del som bilag 15. Ved møde i Rehabiliteringsteamet den 15. januar 2019 blev [Klageren] indstillet til jobafklaringsforløb, idet hendes arbejdsevne fandtes nedsat, og hun blev opfordret til at fortsætte sit arbejde (bilag 16).

De efterfølgende opfølgningssamtaler i jobafklaringsforløbet fra januar 2019 til marts 2020 fremlægges som sagens bilag 17.

Det fremgår heraf, at [Klageren] fortsatte med at arbejde 10 timer om ugen med bl.a. vareopfyldning, pakning og bestilling af varer. Det blev løbende vurderet, at hun ikke var i stand til at øge sin arbejdstid. I foråret 2019 ophørte hun dog med at arbejde, da firmaet var gået i betalingsstandsning

pr. 3. april 2019. Efterfølgende blev virksomheden solgt til hendes [familiemedlem], hvorefter [Klageren] genoptog sit arbejde 10 timer om ugen i sommeren 2019, men nu som lønmodtager.

Det fremgår, at hun arbejdede hjemmefra, og at hun ikke var i stand til at øge sin arbejdstid. Virksomhedens navn blev desuden ændret til

Ved opfølgningssamtalen den 9. oktober 2019 oplyste [Klageren], at hun havde fået bevilget psykologsamtaler via ..., og at hun var startet til psykolog alene ved [psykolog3].

Den 10. marts 2020 blev der udfyldt en lægeattest til Rehabiliteringsteamet (bilag 18), hvori det er beskrevet:

'[Klageren] har oplevet nogen voldsomme og ubehagelige ting i forbindelse med tidligere parforhold med en Parret er gået fra hinanden, men selv efter opsplitting af parforholdet blev hun udsat for nogen grimme ting.

Hun er blevet stalket og overfaldet og chikaneret.

Hun har herved fået PTSD.

Hendes overlevelsesstrategi var at lægge låg på sine følelser og fortrænge de grimme oplevelser.

På et tidspunkt blev det hele bare for meget, og filmen knækkede for hende.

Hun blev så sygemeldt.'

Om [klagerens barns] vanskeligheder blev det anført:

'[Klagerens barn] har store udfordringer, som selvfølgelig belaster [barnet], men som [barnet] egentlig håndterer ganske glimrende.

[Barnet] udvikler sig stille og roligt i god retning.

[Barnet] har selvfølgelig også de samme grimme oplevelser i bagagen.'

Ved møde i Rehabiliteringsteamet den 30. april 2020 blev [Klageren] indstillet til ressourceforløb, hvor hun bl.a. skulle fortsætte med arbejde de 10 timer om ugen og fortsætte hos psykolog (bilag 19).

De efterfølgende samtaler i ressourceforløbet fra perioden juni 2020 til marts 2021 fremlægges som bilag 20.

Det fremgår heraf og af rehabiliteringsplanens forberedende del neden for, bilag 23, at [Klageren] var i praktik i sin tidligere virksomhed fra den 6. juli 2020 til 7. juli 2021 med henblik på afklaring af hendes arbejdsevne, men hun formåede ikke at øge arbejdstiden.

Psykologisk udtalelse fra [psykolog3] af 22. december 2020 fremlægges som bilag 21. Det fremgår heraf, at [Klageren] var henvist af [Klageren] havde været i terapi ved [psykolog3] siden august 2019, hvor der var blevet arbejdet på at bearbejde hendes traumer og forældrekompetencer med hendes symptomer. Under forløbet havde hun oplevet en bedring, men der var fortsat en del gener.

[Klageren] fortsatte i terapi ved [psykolog3], som kom med en ny psykologisk udtalelse den 7. maj 2021 (bilag 22). Det fremgår heraf, at der var sket en bedring af [klagerens] forældrekompetencer, men hun havde stadig et stort søvnbehov, manglende overskud og øget træthed. Derudover havde hun problemer med hukommelse og koncentration, og hendes gener forværredes ved mange stimuli. Det blev vurderet, at hun havde senfølger i form af svækket opmærksomhedsstyring og overbliksevne efter det alvorlige hovedtraume, hun var udsat for ved overfaldet i ... 2016.

Om [klagerens] arbejde blev det anført, at hendes arbejdsopgaver bestod i at besvare telefonopkald, hvilket var meget trættende, samt at besvare mails og pakke pakker i eget tempo. Psykologen fandt, at det ikke var usandsynligt, at [Klageren] med tiden kunne arbejde lidt længere tid ad gangen.

I starten af 2022 blev der udarbejdet en forberedende del til rehabiliteringsplanen (bilag 23). Det fremgår heraf, at [Klageren] efter praktikken ved [tidligere egen virksomhed], der sluttede den 7. juli 2021, kom i praktik ved [praktiksted2] som ... medhjælper fra den 10. august 2021 til 8. februar 2022. Det fremgår af vurderingen fra dette forløb, at [Klageren] var motiveret, og formåede at nå op på 6,5 timer med 75-80 % effektivitet. Det fremgår, at hun sideløbende med praktikken havde fået løn for 4 arbejdstimer om ugen ved [tidligere egen virksomhed].

Ved lægeattest til Rehabiliteringsteamet af 1. december 2021 blev der foreslået vurdering ved psykiatrisk speciallæge (bilag 24).

Den 8. april 2022 blev der udarbejdet en psykiatrisk speciallægeerklæring af speciallæge i psykiatri, [speciallæge i psykiatri1], af [klagerens] ulykkesforsikring, [andet selskab] (bilag 25). Her lød vurderingen på posttraumatisk hjernesyndrom efter hovedtraumet i 2016 med øget træthed, påvirkelighed, ængstelighed, støjfølsomhed, bekymring samt kognitive gener, samt vedvarende belastningsreaktion med elementer af PTSD i form af forhøjet alarmberedskab og vagtsomhed, støjfølsomhed og periodiske søvnforstyrrelser. Det blev vurderet, at hun i overvejende grad var præget af træthed og funktionelle kognitive vanskeligheder. Speciallægen vurderede, at den psykiske helbredstilstand og funktionstab var betinget af følger efter overfaldet i 2016.

Ved møde i Rehabiliteringsteamet den 14. juli 2022 blev [Klageren] indstillet til fleksjob (bilag 26). Det blev vurderet, at hun aktuelt kunne arbejde 10,5 timer med 80 % effektivitet.

[Klageren] blev herefter ansat i fleksjob i sin tidligere virksomhed 10,5 timer om ugen pr. 19. juli 2022 (bilag 27).

Forløbet i PFA Pension

[Klageren] tegnede i 2013 en forsikring mod tab af erhvervsevne hos Let Pension, der ejes af PFA Pension. Aftalen trådte i kraft den 27. september 2013.

Følgende fremgår af aftalebeviset (bilag 28), s. 2:

'Du indgår aftale med ... om at oprette Letsikringer i PFA Pension, forsikringsaktieselskab. Din aftale består af dette aftalebevis og de gældende forsikringsbetingelser jævnfør afsnittet 'Generelt' nedenfor. I det samlede grundlag indgår endvidere 'Resume af rådgivning' og 'Forudsætninger for den samlede løsning'.'

I aftalebeviser får du en orientering om reglerne for dine Letsikringer. De præcise regler finder du i de forsikringsbetingelser, der gælder for dig.

Hvad bliver der udbetalt?

Ny 'Letsikring ved sygdom' – Letsikringsnummer ...

Hvis du, inden du fylder ... år, får nedsat din erhvervsevne med mindst 50 % på grund af sygdom eller ulykke, udbetaler PFA pension 346.500 kr. (2013) årligt. Udbetalingen sker månedsvis forud, når din erhvervsevne har været nedsat i 3 måneder. I forsikringsbetingelserne kan du læse om de konkrete regler for udbetaling. [...]

Du skal være opmærksom på, at den samlede udbetaling fra 'Letsikring ved sygdom' ikke må overstige 346.500 kr. årligt, uanset om du har oprettet flere aftaler. Desuden må den samlede udbetaling fra din 'Letsikring ved sygdom' og tilsvarende udbetalinger fra andre pensionsinstitutter ikke overstige 80 % af din bruttoindkomst ved personligt arbejde. Du har oplyst, at din bruttoindkomst ved personligt arbejde er på 450.000 kr. årligt.'

På s. 3 er det anført:

'Generelt

Aftalen træder i kraft den 27. september 2013 dog tidligst fra underskriftdatoen.

For dine Letsikringer gælder nedenstående forsikringsbetingelser:

- Forsikringsbetingelser den 1. oktober 2010 – 'Letsikring ved sygdom' [...].'

Forsikringsbetingelserne pr. 1. oktober 2010 fremlægges som bilag 29. Her fremgår det af s. 3:

'Indskrænkninger i dækningen

§ 7. [...]

Stk. 2. Forsikredes samlede dækninger ved tab af erhvervsevne i både PFA Pension og andre pengeinstitutter kan højst være 80 % af forsikredes bruttoindkomst ved personligt arbejde. Det gælder til ethvert tidspunkt og under forsikringstiden. Forsikrede er under hele forsikringstiden forpligtet

til at give besked til PFA Pension, såfremt de samlede dækninger ved tab af erhvervsevne overstiger 80 % af indkomst.

Stk. 3. Hvis forsikredes samlede dækninger ved tab af erhvervsevne overstiger 80 % af bruttoindkomsten ved personligt arbejde, vil forsikringsydelsen på forsikredes Letsikring ved sygdom blive nedsat tilsvarende.'

Af s. 4-5 fremgår det:

'Grundlag for udbetaling

Generel erhvervsevnenedsættelse

§ 8. Begrebet generel erhvervsevne er grundlaget for vurderingen af, om forsikrede er berettiget til forsikringsydelse ved nedsættelse af erhvervsevnen.

Stk. 2. Ved generel erhvervsevne forstås evnen til at arbejde som almindelig fuldtidsbeskæftiget ikke blot i forsikredes nuværende eller tidligere erhverv, men i alle erhverv.

Stk. 3. Retten til forsikringsydelse indtræder, når forsikredes generelle erhvervsevne alene af helbreds-mæssige årsager som følge af sygdom eller ulykkestilfælde er nedsat til højst halvdelen af den fulde erhvervsevne. Forsikredes indtægt efter erhvervsevnenedsættelsen må derudover ikke overstige halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, anciennitet og alder.

Stk. 4. PFA Pension vurderer, hvor meget den generelle erhvervsevne er nedsat. Vurderingen sker på grundlag af en helhedsvurdering under hensyn til forsikredes tidligere og nuværende helbreds-tilstand, uddannelse og tidligere beskæftigelse. Vurderingen er uafhængig af tilkendelse af offentlig førtidspension og andre offentlige ydelser. Ved bedømmelsen af nedsættelsen af erhvervsevnen er det desuden uden betydning, om forsikrede på grund af situationen på arbejdsmarkedet ikke er, eller efter revalidering ikke vil være, i stand til at få arbejde.

Stk. 5. Retten til forsikringsydelse indtræder, når forsikredes generelle erhvervsevne i forsikringstiden på grund af sygdom eller ulykkestilfælde er nedsat til halvdelen eller derunder af den generelle erhvervsevne, og forsikredes indtægt er tilstrækkelig lav, jf. stk. 3.'

[...]

Midlertidig udbetaling ved fagrelateret erhvervsevnenedsættelse

§ 9. Denne gruppeforsikring omfatter midlertidig dækning ved fagrelateret erhvervsevnenedsættelse.

Stk. 2. Ved fagrelateret erhvervsevnenedsættelse forstås forsikredes erhvervsevne inden for forsikredes fagområder, såvel nuværende som tidligere. Det er således ikke forsikredes nuværende konkrete arbejdsfunktion, men hele det eller de fagområder, som forsikrede har eller har haft beskæftigelse eller uddannelse inden for, som PFA Pension vurderer erhvervsevnenedsættelsen ud fra.

Stk. 3. Retten til forsikringsydelse indtræder, når forsikredes fagrelaterede erhvervsevne i forsikringstiden på grund af sygdom eller ulykkestilfælde nedsættes til halvdelen eller derunder af den fulde fagrelaterede erhvervsevne. Forsikredes indtægt efter erhvervsevnenedsættelsen skal tilsvarende være nedsat til mindst halvdelen af indtægten før erhvervsevnenedsættelsen.

Stk. 4. Udbetaling ved fagrelateret erhvervsevnenedsættelse finder sted fra den dag, den fagrelaterede erhvervsevnenedsættelse har varet uafbrudt i tre måneder, og forsikredes indtægt er ned-

sat med halvdelen. Hvis betingelserne for midlertidig udbetaling ved fagrelateret erhvervsevne-nedsættelse er opfyldt, udbetales der udelukkende denne forsikringsydelse.'

Brev af 28. januar 2016 om ændring pr. 1. marts 2016 vedrørende ansættelse i stilling, der bliver finansieret helt eller delvist af det offentlige, fremlægges som bilag 30.

Forsikringsbetingelser hhv. pr. 1. marts 2016, 1. januar 2017, 20. december 2018 og 1. januar 2021 fremlægges som bilag 31-34. De har stort set enslydende indhold for så vidt angår ovenstående uddrag.

Ansøgning om udbetaling af 20. juni 2019 og udfyldt skema vedrørende virksomheds- og indkomstforhold fremlægges som bilag 35 og 36.

Regnskaber fra 2013-2015 samt for 2018, som er fremlagt i akter modtaget fra PFA Pension, fremlægges som hhv. bilag 37-40.

I brev af 28. september 2020 vurderede PFA Pension, at [klagerens] erhvervsevne var nedsat til mellem halvdelen og en tredjedel, og at hun var berettiget til udbetaling fra forsikringen fra den 1. oktober 2018, hvor hun havde været sygemeldt og haft indtægtstab i 3 måneder (bilag 41). [Klageren] blev som bekendt sygemeldt i kommunalt regi den 19. juni 2018.

I brev af 15. marts 2021 meddelte PFA Pension, at man fejlagtigt havde udbetalt forsikringsydelse fra den 1. oktober 2018, hvorfor man stoppede udbetalingerne den 31. marts 2021, jf. bilag 1. PFA Pension henviste til, at det fremgik af forsikringsbetingelserne, at såfremt [klagerens] samlede dækninger ved personligt arbejde oversteg 80 % af bruttoindkomsten ved personligt arbejde, ville forsikringsydelsen blive nedsat tilsvarende.

PFA Pension havde herefter set på [klagerens] bruttoindkomst i årene 2015, 2016 og 2017. Det var PFA Pension opfattelse, at man skulle se på bruttoindkomsten i de 3 år forud for 2018, hvor [Klageren] blev sygemeldt i kommunalt regi. PFA Pension angav herefter følgende:

'Af de fremsendte regnskaber ses det, at dit resultat for skat i 2015 udgør 319.362 kr., i 2016 udgør det -522.823 kr. og i 2017 udgør det -187.688 kr. I gennemsnit udgør det - 130.383 kr. Det fremgår i øvrigt, at din indtjening i 2018 var -56.784 kr. Af dine skatteoplysninger fra både 2016, 2017 og 2018 fremgik det tillige, at din skattepligtige indkomst var 0 kr.

Da du maksimalt kan få udbetalt 80 % af din bruttoindkomst svarer det til, at du ikke er berettiget til udbetaling og at du ikke har været berettiget til udbetaling.'

Dette er der ikke enighed om.

ANBRINGENDER:

Det gøres til støtte for den nedlagte påstand gældende, at sagsøgers generelle erhvervsevne er nedsat i dækningsberettiget omfang.

Til støtte herfor gøres det gældende, at [Klageren] før overfaldet i 2016 besad fuld erhvervsevne, og at hun siden overfaldet har haft psykiske og kognitive gener, som i dag har medført et fleksjob på 8 effektive timer om ugen.

Det er vurderet på anerkendt lægefagligt grundlag, at hun lider af følger efter hovedtraume samt psykiske belastningsreaktioner med elementer af PTSD.

Det gøres desuden gældende, at [Klageren] har deltaget i relevant afklaring, og at hun har forsøgt at tabsbegrænse sig bedst muligt ved at blive ansat i sin tidligere virksomhed, da hun dermed kender arbejdsopgaverne og kan arbejde under iagttagelse af alle sine skånehensyn.

At [Klageren] naturligvis også er påvirket af [sit barns] velfærd, kan ikke komme hende til skade. Det er således godtgjort ud fra sagens lægelige akter, at [Klageren] selv lider af psykiske og kognitive følger, der har medført en betydelig nedsættelse af hendes erhvervsevne, og som desuden har gjort hende berettiget til fleksjob.

PFA Pension har dog gjort gældende, at klausulen i forsikringsbetingelsernes § 7, stk. 2 medfører, at [Klageren] ikke er berettiget til dækning. PFA Pension har henvist til, at [klagerens] regnskaber for årene 2015-2017 gennemsnitligt viste et underskud, og da hun ifølge § 7, stk. 2 maksimalt kunne få udbetalt 80 % af sin bruttoindkomst betød det, at hun ikke var berettiget til udbetaling.

Heroverfor gøres det gældende, at det er PFA Pension der har bevisbyrden for, at klausulen finder anvendelse, og at den kan få den konsekvens, at forsikrede ikke er berettiget til dækning. Denne bevisbyrde er ikke løftet.

Til støtte herfor henvises for det første til, at PFA Pension som forsikringsselskab og koncipist af forsikringsbetingelserne har ansvaret for, at betingelserne ikke kan misforstås. Uklarheder i forsikringsbetingelserne kommer endvidere forsikrede til gode. I denne forbindelse gør jeg opmærksom på, at der intet sted i aftalebeviset eller i forsikringsbetingelserne er oplysninger om, hvilket år - eller hvilke år - selskabet ser på, når de skal se på bruttoindkomsten, eller hvilke nærmere konkrete omstændigheder, der afgørende for fastsættelsen af bruttoindkomsten, og at denne uklarhed bør komme [Klageren] til fordel.

Det gøres desuden gældende, at [klagerens] helbredstilstand og erhvervsevne allerede var påvirket forud for 2018 og havde været påvirket siden overfaldet i ... 2016, som også medførte en sygdomsmeddeling i kommunalt regi tilbage i 2016. Dette er virksomhedens nedgang siden 2016 udtryk for, og [Klageren] var heller ikke nået op på fuld tid, da hun blev raskmeldt af kommunen.

[Klagerens] psykiske og kognitive symptomer debuterede efter overfaldet i 2016 og begyndte allerede dengang at påvirke hendes erhvervsevne i negativ retning. [Klageren] havde betydelige gener efter overfaldet, og hendes efterfølgende indtægt i 2016 og fremefter er derfor ikke retvisende for, hvad hun kunne tjene, hvorfor man ikke bør se på indtægten i disse år.

At [Klageren] efter overfaldet forsøgte at tabsbegrænse sig og holde sin virksomhed kørende bør ikke komme hende til ulempe.

Man bør således se på [klagerens] bruttoindkomst i årene 2013-2015. Gør man dette, er [Klageren] berettiget til udbetaling, eftersom hendes selvstændige virksomhed var i overskud.

Til støtte for ovenstående henvises også til, at forsikringen for langt de fleste personer vil være ubrugelig, hvis man anvender PFA Pensions fortolkning. Dette fordi mange personer, efter de har

været udsat for en ulykke, eller er blevet ramt af en sygdom, vil forsøge at fastholde sit arbejde. Derudover kan følger efter en ulykke eller en sygdom udvikle sig over tid, og forsikrede kan også blive udsat for flere ulykker eller sygdomme, der løbende forværrer forsikredes helbredstilstand. I rigtig mange tilfælde vil forsikredes indkomst således allerede være påvirket og nedsat, inden forsikrede sygemelder sig i kommunalt regi, og dette gælder særligt selvstændige erhvervsdrivende og personer, der ikke modtager fuld løn under sygdom. Ligeledes kan forsikrede blive sygemeldt og senere raskmeldt for så senere at blive sygemeldt igen, hvis de alligevel ikke kan holde til sit arbejde. Det ville være yderst uhensigtsmæssigt, hvis selskabet skulle dele disse sygemeldingsperioder op.

PFA Pensions opfattelse er, at man skal se på bruttoindkomsten forud for den kommunale sygemelding. Konsekvensen af en sådan betragtning bliver, at forsikringen i mange tilfælde aldrig vil give dækning, og at forsikredes straffes for at have forsøgt at klare sig og tabsbegrænse sig.

Dette kan ikke være hensynet bag eller formålet med forsikringen, og der er uden tvivl tale om bristede forudsætninger for forsikringstagers side.

Man bør i stedet se på, hvornår helbredstilstanden og erhvervsevnen blev nedsat, hvilket i denne sag allerede var i 2016, hvor [Klageren] blev sygemeldt første gang som følge af sine psykiske og kognitive gener, der også medførte en nedgang i hendes selvstændige virksomhed.

Sammenfattende gøres det gældende, at [Klageren] har godtgjort, at PFA Pension ikke var berettiget til at standse udbetalingen fra erhvervsevnetabsforsikringen, og at PFA Pension skal genoptage udbetalingerne med tilbagevirkende kraft pr. 1. april 2021."

Selskabet har i brev af 21/3 2023 til nævnet bl.a. anført:

"Klageren har over for ankenævnet gjort gældende, at hun er berettiget til dækning for tab af erhvervsevne i perioden fra 1. april 2021 og frem.

Det fremgår af de oplysninger, som klagerens advokat har fremsendt til nævnets portal, bl.a. at klageren er tiltrådt fleksjob pr. 19. juli 2022. Disse oplysninger har PFA ikke haft lejlighed til at se tidligere, da PFA ikke har hørt fra klagerens advokat i sagen siden september 2021.

For at belyse ankenævns sagen yderligere anmoder vi sekretariatet om at opfordre klagerens advokat til for perioden fra 19. juli 2022 og frem at fremsende lønsedler samt månedlige skrivelser fra klagerens bopælskommune, der viser hvilket kommunalt flekslønstilskud, klageren har modtaget i den pågældende periode."

Selskabet har i brev af 24/4 2023 til nævnet bl.a. redegjort for sagsforløbet og afgørelsen således:

"Ankenævnet for Forsikring har via sin sagsportal anmodet PFA Pension (herefter PFA) om en udtalelse til brug for behandling af klage indsendt af forsikrede [Klageren] (herefter 'forsikrede').

Parternes overordnede synspunkter

Forsikrede er utilfreds med, at PFA har afvist at udbetale løbende månedlige ydelser som dækning for tab af erhvervsevne efter den 1. april 2021. PFA henviser til, at forsikredes dækning på skades-

tidspunktet udgjorde 0 kr., idet hun i årene forud for sin sygemelding ikke oppebar nogen indkomst. Forsikrede er endvidere utilfreds med, at PFA har afvist at yde præmiefritagelse efter den 1. april 2021. PFA fastholder, at forsikrede ikke har været berettiget til præmiefritagelse på noget tidspunkt, idet hendes generelle erhvervsevne ikke er dokumenteret varigt nedsat med mindst halvdelen.

Forsikringsaftalen

Forsikredes Letsikring ved sygdom er tegnet pr. 27. september 2013 via hendes Aftalebeviset, som forsikrede har underskrevet samme dato, er fremlagt af forsikredes advokat som bilag 28.

Forsikredes advokat har på s. 7 i udateret stævningsudkast til ankenævnet citeret relevante uddrag fra aftalebeviset.

PFA ønsker at tilføje, at det på s. 5 under afsnittet 'Underskrifter og samtykke' i aftalebeviset fremgår:

'Jeg er bekendt med, at mine samlede dækninger ved tab af erhvervsevne, herunder min 'Letsikring ved sygdom' både i PFA Pension og andre pensionsinstitutter højst må være på 80 % af min bruttoindkomst ved personligt arbejde. Dette gælder ved oprettelsen og ved en eventuel udbetaling af Letsikringen. Hvis mine samlede dækninger ved tab af erhvervsevne overstiger 80 % af min bruttoindkomst ved personligt arbejde, vil en eventuel udbetaling fra PFA Pension blive helt eller delvist sat ned med et tilsvarende beløb. Der kan således være tale om, at jeg betaler for en dækning, som jeg reelt ikke er berettiget til.'

PFA ønsker endvidere at tilføje, at det på s. 2 i aftalebeviset fremgår, at de præcise regler for aftalen findes i de forsikringsbetingelser, der gælder for forsikrede. De for aftalen på tegningstidspunktet gældende betingelser er fremlagt af forsikredes advokat som bilag 29.

Forsikredes advokat har i sit udaterede stævningsudkast til nævnet citeret relevante uddrag fra forsikringsbetingelserne.

PFA ønsker at fremhæve aftalens bestemmelser om præmiefri dækning, der befinder sig i § 16. Heraf fremgår:

'Præmiefritagelse ydes med virkning fra første præmieforfald efter at PFA Pension har vurderet, at den generelle erhvervsevne er varigt nedsat, og at de øvrige betingelser for udbetaling er opfyldt.

Stk. 2. Under ansættelse i en stilling, der finansieres helt eller delvist af det offentlige som følge af nedsat erhvervsevne, er der ret til fuld præmiefritagelse som beskrevet i stk. 1, hvis betingelserne i § 8, stk. 6 er opfyldt.

Stk. 3. Ved fagrelateret erhvervsevnenedsættelse, samt ved udbetaling i forbindelse med revalidering, er der ikke ret til præmiefritagelse.

Stk. 4. Ved udbetaling på baggrund af midlertidig nedsættelse af den generelle erhvervsevne, er der ikke ret til præmiefritagelse'.

PFA ønsker desuden at henlede nævnets opmærksomhed på § 8, stk. 6 i betingelserne, hvoraf det fremgår, at forsikrede ikke havde ret til udbetaling af forsikringsydelse under ansættelse i en stilling, der finansieredes helt eller delvist af det offentlige som følge af nedsat erhvervsevne, med-

mindre den generelle erhvervsevne var nedsat til halvdelen af den fulde erhvervsevne, og forsikredes indtjening (summen af arbejdsindtægt og eventuelle sociale og andre offentlige ydelser og tilskud) var nedsat til halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, anciennitet og alder.

Aftalen blev ændret pr. 1. marts 2016 (forsikredes bilag 30 og 31). Ændringen bestod alene i, at forsikrede under ansættelse i en stilling, der helt eller delvist finansieres af det offentlig som følge af nedsat erhvervsevne, ville være berettiget til halv forsikringsydelse, såfremt forsikredes generelle erhvervsevne nedsættes som beskrevet i § 8, stk. 2-5 i betingelserne. PFA ville efter 1. marts 2016 i henhold til betingelserne kun tage højde for arbejdsindtægten i en sådan stilling. PFA ville således se bort fra eventuelle sociale og andre offentlige ydelser og tilskud, der modtages som led i en sådan stilling.

Det fremgår af ændringsskrivelsen af 28. januar 2016 (forsikredes bilag 30), at forsikrede kun var omfattet af ændringen, såfremt hendes erhvervsevne ud fra en helbredsmæssig vurdering ikke var nedsat umiddelbart inden 1. marts 2016.

Sagsfremstilling

PFA kan i høj grad tilslutte sig den faktuelle gengivelse af sagen i forsikredes advokats første indlæg til ankenævnet. PFA ønsker dog at supplere fremstillingen i det følgende. Forsikredes advokat har tilsyneladende uploadet samtlige bilag i én fil. PFA's sidetalshenvisninger i det følgende er derfor henvisninger til sidetal i pdf-filen og ikke sidetallene i de enkelte bilag.

Forsikrede er født i 19[80'erne]. Hun har selv oplyst, at hun ikke har nogen uddannelse (forsikredes bilag 35). Hun har været tilknyttet grundforløb som ... på ... og har frem til 2010 haft diverse ufraglærte jobs. Fra 2010 og frem har hun efter egne oplysninger drevet Forsikredes fulde CV kan ses på s. 6 i bilag C. Hendes uddannelse og erhvervserfaring er også beskrevet i kommunal rehabiliteringsplan af 7. januar 2019 (forsikredes bilag 15, s. 143).

Forsikrede ansøgte om udbetaling ved erhvervsevnetab i PFA ved at indsende ansøgningsskema underskrevet den 20. juni 2019 (forsikredes bilag 35). I ansøgningsskemaet anførte hun, at hun lider af PTSD, og at hendes sygdom skyldes et ulykkestilfælde den ... 2016. Endvidere oplyste hun, at hun havde været delvist sygemeldt fra den 19. juni 2018, fra hvilket tidspunkt hun kun havde arbejdet 10 timer om ugen. Hun oplyste, at hun havde modtaget sygedagpenge i perioden fra 26. november 2018 til 23. december 2018, og at hun modtog ressourceforløbsydelse fra 1. januar 2019.

Det fremgår af sagens kommunale akter, at forsikrede blev sygemeldt den ... 2016 som følge af psykisk belastning og angst. Hun genoptog allerede arbejdet delvist den følgende dag (forsikredes bilag 9, s. 105 samt forsikredes bilag 7, s. 99). Hun var senest den 17. maj 2016 oppe på 20 timers ugentligt arbejde og arbejdede 'sig stille og roligt frem mod fuld tid' (forsikredes bilag 9, s. 105).

Hun modtog sygedagpenge i perioden fra ... til ... (bilag A).

Kommunen standsede udbetalingen med følgende begrundelse (forsikredes bilag 10):

'Vi vurderer ikke, at du kan betragtes som værende uarbejdsdygtig bredt set fordi du har genoptaget arbejdet mere end 50 %. Vi vurderer at der ikke længere er behov for yderligere tiltag i sygedagpengeregulering, idet du efter vores vurdering kan øge i tid, som det passer dig, eftersom du er selv-

stændig.' Der er så vidt ses ikke i sagen oplysninger om, nøjagtig hvor mange timer forsikrede arbejdede i perioden fra

Forsikrede havde herefter ikke kontakt med kommunen vedrørende egen sygdom, før hun sygemeldte sig pr. 19. juni 2018. Sygemeldingen var efter forsikredes eget udsagn alene forårsaget af sociale forhold, idet forsikredes [barn] havde ... Samtidig var forsikrede presset af, at der verserede sager mod ... og som forsikrede har mistænkt for Eksempelvis fortalte forsikrede ved kommunal opfølgningssamtale den 18. oktober 2018, at hun alene arbejdede 2 timer om dagen, og at hendes fravær primært skyldtes hendes [barn]. Hun oplyste videre, at hun ville kunne passe sit arbejde, hvis hendes [barn] fik det bedre (forsikredes bilag 12, s. 126).

Af attest til sygedagpengeopfølgning udfyldt af forsikredes læge og underskrevet den 10. juli 2018 (forsikredes bilag 13) fremgår bl.a., at forsikrede havde behov for massiv støtte – især omkring hendes [barn], som ..., og at hun ikke kunne fuldtidssygemeldes, da hun var selvstændig.

Forsikredes sag blev behandlet på møde i kommunalt rehabiliteringsteam den 15. januar 2019. Forsikrede blev på mødet visiteret til første jobafklaringsforløb. Det fremgår af mødereferatet (forsikredes bilag 16) bl.a.: *'Familieforholdene er uændrede. Du henter [dit barn] kl. ... i skolen hver dag da han [...]*

Det drøftes hvor meget det hele handler om dit helbred eller om din familiemæssige situation. Du beskriver en række episoder med overfald, brand og skyderi. Du har videoovervågning derhjemme og har kæde på din dør, da du er bange for børnenes far.

[...]

Du har de sidste 10 år været selvstændig ...

Adspurgt til, hvordan du kan have overskud og tid til at tage imod en ... i hele 2018, siger du, at ... er der på de tidspunkter hvor du er der. De dage hvor du ikke kan klare en arbejdsdag eller skal til behandling, aflyser du det for ..., så denne ikke møder op. Du siger at det stresser dig, da du den sidste tid ikke har haft en ... der kan hjælpe dig, så du glæder dig til at få en ny igen. Næste uge starter en ny ... med 4 timer ugentligt. Den forrige er registreret til at arbejde 12 timer ugentligt. Du oplyser dog, at det var 10 timer.'

Af kommunalt journalnotat af 14. juni 2019 (kommunale akter 2 af 3, s. 30) fremgår bl.a.:

'[Forsikrede] forklarer, at hun ikke har arbejdet i 1½ måned. Hun oplyser at firmaet er gået i betalingsstandsning, men er endnu ikke erklæret konkurs. [Forsikrede] forklarer, at banken ikke vil erklære hende konkurs pga. et pengespørgsmål. Firmaet er gået i betalingsstandsning d. 03-04-2019. [Forsikrede] forestiller sig, at hun skal helt sygemeldes som hendes læge tidligere har oplyst. Hun vil evt. gerne sælge firmaet og evt. gerne hjælpe køber nogle timer i ugen med at starte op. [Forsikrede] forventer at vide mere inden for 14 dage. [Forsikrede] forklarer, at hun skylder 1,6 millioner til banken.'

I de kommunale akter fremgår det, at hun i perioden efter sin sygemelding flere gange af den kommunale sagsbehandler er blevet orienteret om, at hun ikke alene kunne være sygemeldt på grund af social belastning, men at det skal være på grund af egen sygdom (forsikredes bilag 17, s. 149, 254 158, 160 og 162). Den 14. august 2019 er det noteret, at betingelserne for at modtage ressourceforløbsydelse efter lov om aktiv socialpolitik ikke var opfyldt, idet forsikrede ikke fulgte den kommunale rehabiliteringsplan.

Den 19. december 2019 vurderede den kommunale sagsbehandler imidlertid, at forsikrede *'fortsat er fuld uarbejdsdygtig på grund af egen sygdom, PTSD, fordi du er hurtig stressbar, hurtig træt, og du oplever dig udfordret i forhold til [dit barn] og børnenes far.'*

I afgørelse af 28. september 2020 tilkendte PFA forsikrede månedlige ydelser fra den 1. oktober 2018 (forsikredes bilag 41). PFA meddelte i afgørelsen, at selskabet kun havde vurderet, forsikredes erhvervsevne inden for hendes nuværende erhverv, og at selskabet ikke havde taget stilling til forsikredes muligheder for at arbejde inden for alle erhverv.

Forsikrede påbegyndte terapiforløb hos psykolog i august 2019. Af udtalelse af 22. december 2020 (forsikredes bilag 21, s. 207) fremgår:

'[Forsikrede] har udviklet sig bemærkelsesværdigt på alle de nævnte områder, så hun i dag er i stand til at regulere, rumme og vise sine følelser på en passende, afslappet og naturlig måde. Hun er i stand til tydeligt at mærke, markere og stå fast på egne grænser. Hun er meget opmærksom på andres følelser og personlige grænser. [Forsikrede] har som følge af bearbejdelsen af traumerne og arbejdet med forvaltningen af følelser udviklet sig ganske væsentligt på alle af personligheden. Hun er i dag langt mere robust, reflekterende og bevidst om sine personlige valg og relationer.'

I afgørelse af 15. marts 2021 meddelte PFA, at forsikredes ydelser ville ophøre den 31. marts 2021 (forsikredes bilag 1), idet forsikredes dækning på skadestidspunktet udgjorde 0 kr., og at hun derfor slet ikke på noget tidspunkt havde været berettiget til løbende månedlige ydelser, selvom PFA et halvt år forinden havde vurderet, at hendes erhvervsevne inden for hendes hidtidige fag ud fra en helbredsmæssig betragtning var nedsat med mindst halvdelen. Udbetalingen beroede derfor på en fejl i PFA. Selskabet undlod imidlertid at kræve tilbagebetaling af de udbetalte ydelser. Forsikredes advokat har på side 2 i sin udaterede skrivelse til ankenævnet anført, at PFA har ydet præmiefritagelse fra erhvervsevnetabsforsikringen siden 1. oktober. Dette er ikke korrekt, idet PFA på intet tidspunkt har vurderet, at forsikredes generelle erhvervsevne er varigt nedsat med mindst halvdelen som foreskrevet i § 16 i forsikringsbetingelserne. Dette fremgår også klart af selskabets afgørelser i sagen.

I psykologisk udtalelse af 7. maj 2021 er det bl.a. anført:

'Det er sandsynligt, at [forsikrede] vil kunne holde til mest arbejde under følgende betingelser:

- *Ro og tid til at udføre arbejdet i eget tempo, samt mulighed for at holde pauser efter behov.*
- *Få forstyrrelser og skift.*
- *Enkle og overskuelige omgivelser med få personer.*

[Forsikrede] har behov for at få sine ressourcer genopbygget med egenomsorg, tid og ro til at mærke efter og tilgodese sine behov. Dette vil efter nogen tid opveje de mange år med alt for stort pres og herved bidrage til en øget resistens overfor stress og belastning. Det kan anbefales, at [forsikrede] bevilges et halvt års kursus med intensiv træning i mindfulness (det tager typisk et halvt år med 30 minutters daglig meditation at opnå de strukturelle ændringer i hjernen, der bidrager til bedre koncentration og stresshåndtering). Det er muligt (men langt fra sikkert), at [forsikrede] vil kunne øge sin arbejdskapacitet ved træning i mindfulness. Det er ikke usandsynligt, at [forsikrede] med tiden vil kunne komme til at arbejde lidt/noget længere tid ad gangen, hvis forholdene er optimale.'

For så vidt angår den psykiatriske speciallægeerklæring af 8. april 2022, som blev udarbejdet på foranstaltning af forsikredes ulykkesforsikringsselskab, bemærker PFA, at forsikredes advokat ikke har fremlagt opdraget til speciallægen. Det fremgår imidlertid af selve erklæringen, at speciallægen har skullet beskrive forsikredes psykiske traumer/belastninger betinget af overfaldet den ... 2016, samt disse påvirkningers betydning for forsikredes aktuelle og fremtidige psykiske helbreds-tilstand og funktionsevne. Der er således ikke tale om en egentlig vurdering af forsikredes erhvervsevne.

I speciallægeerklæringen er anført, at forsikrede efter udskrivelse fra hospital den ... 2016 op søgte egen læge den ... 2016, hvor hun klagede over angstsymptomer. Endvidere fremgår det, at behandling imidlertid ikke konkret blev iværksat på daværende tidspunkt. Den psykiatriske speciallæge har desuden anført, at forsikrede først blev sygemeldt og uarbejdsdygtig i 2019, og at hun ikke har været i relevant psykologbehandling før 2020. Af erklæringen fremgår desuden, at *'[Forsikrede] valgte ikke at sygemelde sig efter overfaldet. Hun magtede som beskrevet dog ikke opgaven efter overfaldet. Virksomheden gik i betalingsstandsning i 2019. [Forsikrede] har siden været sygemeldt.'*

PFA har i forbindelse med sagen indhentet regnskabs- og lønoplysninger. Disse fremlægges som bilag D. Det fremgår heraf, at resultatet i forsikredes virksomhed før skat for årene 2016, 2017 og 2018 udgjorde henholdsvis -522.823 kr., -187.688 kr. og -56.784 kr. Af forsikredes skatteoplysninger fremgår, at hendes skattepligtige indkomst i 2016, 2017 og 2018 var 0 kr.

Forsikredes advokat har til brug for behandling af ankenævns sagen på selskabets opfordring som bilag 42 fremsendt oplysninger om forsikredes fleksjobløn og kommunale fleksjobtilskud. Det fremgår heraf, at forsikrede efter sin fleksjobansættelse i august 2022 og frem oppebærer en bruttoløn på mellem 4.588,03 kr. og 4.593,60 kr. om måneden, og at hendes samlede bruttofleksjobtilskud udgør mellem 16.836,94 kr. og 17.284,61 kr. om måneden. Forsikrede opretholder derfor efter PFA's beregninger en samlet bruttoindtægt i fleksjob på ca. 21.650 kr. om måneden.

Begrundelse for PFA's afgørelse

Aftalen og tidspunktet for fastsættelse af erhvervsevnetab

PFA har ved en fejl ydet forsikrede fulde månedlige ydelser i perioden fra 1. oktober 2018 til den 31. marts 2021 (forsikredes bilag 1). PFA har imidlertid undladt at kræve tilbagebetaling af de udbetalte ydelser. PFA fastholder, at forsikrede via sin Letsikring ved sygdom ikke er berettiget til udbetaling af yderligere månedlige ydelser ved tab af erhvervsevne, idet hendes dækning på skadestidspunktet udgjorde 0 kr.

Årsagen er, at det klart af parternes aftale fremgår, at ydelserne vil blive 'nedsat tilsvarende', såfremt forsikredes samlede dækninger ved personligt arbejde overstiger 80 % af bruttoindkomsten ved personligt arbejde. Dette gjaldt og gælder både ved oprettelsen af aftalen og ved en eventuel udbetaling.

Aftalen blev oprettet med en dækning på 346.000 kr. årligt. Forsikrede har selv i sagen oplyst, at hun blev delvist sygemeldt den 19. juni 2018, idet hun fra denne dato kun arbejdede 10 timer om ugen. Det fremgår af forsikredes årsopgørelse fra SKAT, at forsikrede i 2018 havde en personlig indkomst på 0 kr., og det fremgår af sagens regnskabsmateriale, at hendes personlige virksomhed samme år gav underskud. Forsikrede har allerede af denne årsag ikke været berettiget til udbetaling af ydelser for tab af erhvervsevne, idet hendes dækning på skadestidspunktet udgjorde 0 kr.

Forsikredes advokat er over for ankenævnet til støtte for forsikredes påstand fremkommet med en række anbringender.

Forsikredes advokat har til støtte for forsikredes påstand bl.a. anført, at PFA ikke har løftet bevisbyrden for, at det pågældende vilkår om 80 % af bruttoindkomst ved personligt arbejde (af forsikredes advokat benævnt 'klausulen') finder anvendelse i sagen. PFA bemærker heroverfor, at vilkåret er en del af aftalen, at det er klart formuleret og gengivet flere steder i aftalebeviset fra oktober 2013 og i forsikringsbetingelserne fra 2010, 2016, 2017, 2018 samt at det lige ovenover forsikredes underskrift i aftalebeviset fra oktober 2013 fremgår, at forsikrede har skrevet under på, at hun er bekendt med det pågældende vilkår, og at 'Der kan således være tale om, at jeg betaler for en dækning, som jeg reelt ikke er berettiget til.'. Det er derfor helt i overensstemmelse med den gældende aftale, at PFA har anvendt det pågældende vilkår i vurderingen af forsikredes sag.

Forsikredes advokat har yderligere fremført, at der ikke i aftalen er 'oplysninger om hvilket år - eller hvilke år – selskabet ser på, når de skal se på bruttoindkomsten, eller hvilke nærmere konkrete omstændigheder, der afgørende for fastsættelsen af bruttoindkomsten' og at denne 'uklarhed bør komme [forsikrede] til fordel' som følge af den aftaleretlige koncipistregel. PFA bemærker heroverfor, at det er den aktuelle bruttoindkomst på tidspunktet, hvor forsikredes erhvervsevne helbredsmæssigt nedsættes med mindst halvdelen, der er afgørende. Der er ikke i aftalegrundlaget holdepunkter for, at man skulle tage udgangspunkt i indkomsten på andre tidspunkter – og da slet ikke i en periode på over tre år før forsikringstageren sygemeldes, som påstået af forsikredes advokat. Ved anvendelse af koncipistreglen fraviger man normalt det vilkår, der anses for byrdefuldt og falder tilbage på, hvad man mener må være et normalvilkår, og det er ikke nærmere præciseret eller begrundet af forsikredes advokat, hvad et sådant vilkår skulle være.

Det fremgår af aftalebeviset fra oktober 2013, at forsikrede til PFA havde oplyst, at hendes bruttoindkomst ved personligt arbejde var på 450.000 kr. årligt. Det fremgår endvidere klart af § 7 i forsikringsbetingelserne fra 2013 og 2016, 2017 og 2018 at forsikrede under hele forsikringstiden var og er forpligtet til at give PFA besked, såfremt de samlede dækninger ved tab af erhvervsevne overstiger 80 % af indkomsten ved personligt arbejde. Forsikrede har på intet tidspunkt givet PFA meddelelse om, at hendes bruttoindkomst havde ændret sig, og hun har derfor i perioden fra i hvert fald 2016 og frem til sin anmeldelse af kravet den 20. juni 2019 tilsidesat sin aftalemæssige oplysningspligt over for PFA.

Såfremt forsikrede havde iagttaget sin oplysningspligt og orienteret PFA om ændringerne i sine indkomstforhold, ville PFA have haft mulighed for at rådgive forsikrede om hendes muligheder. PFA ville ved en sådan henvendelse have rådgivet forsikrede om, at hun havde mulighed for at fastholde den årlige dækning på 366.000 kr., men at hun naturligvis også ville have haft mulighed for at opsiges forsikringsaftalen i henhold til § 19, stk. 3 i forsikringsbetingelserne. En opsigelse ville imidlertid bevirke, at hun skulle afgive nye helbredsoplysninger, såfremt hun på et senere tidspunkt ønskede at blive forsikret på ny, og dette kunne medføre, at forsikrede kunne risikere at få en ny forsikringsaftale med ringere vilkår for forsikrede eller et fuldstændigt afslag på nytægning. Ved at fastholde dækningen kunne forsikrede undgå at afgive nye helbredsoplysninger, såfremt hendes bruttoindkomst senere skulle stige, og hendes ret til løbende månedlige ydelser dermed genoprettes. En sådan rådgivning har forsikrede imidlertid afskåret sig selv fra ved ikke at oplyse PFA om ændringerne i hendes indtægtsforhold.

Som følge af det anførte i forrige afsnit er der derfor ikke tale om, at forsikringen 'for langt de fleste mennesker vil være ubrugelig' som påstået af forsikredes advokat. I den forbindelse er det også værd at bemærke, at forsikrede uagtet hvor meget hendes bruttoindkomst ved personligt arbejde udgør på skadestidspunktet altid i aftalens løbetid vil have ret til præmiefritagelse, såfremt hendes generelle erhvervsevne varigt nedsættes med mindst halvdelen.

Forsikrede ses ikke på tegningstidspunktet eller senere at have rettet henvendelse til PFA med spørgsmål til aftalen. Da hun har skrevet under på en klar aftale, og da hun hverken forud for eller efterfølgende har søgt afklaring af forhold ved aftalen, som eventuelt måtte forekomme hende uklare, kan PFA's afgørelser i sagen ikke have givet anledning til, at der fra forsikredes side skulle være tale om bristede forudsætninger for aftalen, som anført af forsikredes advokat. Det bemærkes i den forbindelse, at retsvirkningen af bristede forudsætninger for aftaler almindeligvis er, at aftalen anses for ugyldig. I nærværende sag vil det medføre, at forsikringsaftalen ophæves med tilbagevirkende kraft til tegningstidspunktet. Som forsikredes påstand for nævnet er formuleret, er en ophævelse af ordningen næppe i hendes interesse.

Forsikredes advokat har til støtte for forsikredes påstand endvidere gjort gældende, at forsikredes erhvervsevne allerede blev nedsat i 2016 – idet hun som følge af overfaldet den ... 2016 udviklede PTSD. Dette synspunkt er der imidlertid ikke støtte for i sagens akter. Forsikrede genoptog allerede sit arbejde dagen efter overfaldet i ... 2016 og arbejdede sig i løbet af ... 2016 tilbage på mindst 20 timers ugentligt arbejde. Hun ses endvidere ikke at have været i nævneværdig behandling i perioden fra overfaldet og frem til august 2019, hvor hun påbegyndte et terapiforløb hos psykolog – fraset en konsultation hos egen læge den ... 2016, hvor hun klagede over angst, hvilket der ikke blev fulgt op på. Endvidere var forsikrede stort set ikke i kontakt med sin kommune vedrørende sin arbejdsevne før den 19. juni 2018, hvor hun deltidssygemeldte sig. Forsikredes kommunale forløb ses i en periode herefter at have taget udgangspunkt i hendes [barns] helbred og forsikredes øvrige sociale forhold. Forsikrede har selv til kommunen i denne periode oplyst, at hun ville være fuldt arbejdsdygtig, såfremt hendes [barn] fik det bedre. Først i december 2019 er det noteret, at forsikredes sygemelding skyldtes egen sygdom.

Forsikredes helbredsmæssige erhvervsevne kan i henhold til det ovenfor anførte tidligst i juni 2018 anses for at være nedsat med halvdelen som følge af egne helbredsmæssige forhold. Forsikrede var selvstændig på skadestidspunktet, og da selvstændige oftere har udsving i deres indkomst ved personligt arbejde end lønmodtagere, har PFA – for at imødekomme forsikrede – ved beregningen af hendes bruttoindkomst på skadestidspunktet taget udgangspunkt i hendes bruttoindkomst i årene 2016, 2017 og 2018, selvom PFA ikke har været forpligtet til dette i henhold til aftalegrundlaget. En sådan beregning kunne dog heller ikke føre til, at forsikrede kunne anses for berettiget til løbende månedlige ydelser, idet hun i hele perioden ikke har oppebåret nogen personlig indtægt, og idet hendes virksomhed i hele perioden har været i underskud.

Indtægt i fleksjob

Såfremt nævnet måtte komme frem til, at forsikrede er berettiget til udbetaling af månedlige invalideydelser efter den 31. marts 2021, og at forsikredes erhvervsevne kan anses for nedsat forud for ... 2016, som påstået af forsikredes advokat, gør PFA subsidært gældende, at forsikrede ikke er berettiget til løbende månedlige ydelser efter den 1. august 2022, fra hvilket tidspunkt hun i sit fleksjob har oppebåret en samlet fleksjobindkomst på 21.650 kr. om måneden.

PFA henviser til forsikringsbetingelserne af oktober 2010 (forsikredes bilag 29), der i henhold til PFA's ændringsskrivelse af 28. januar 2016 (forsikredes bilag 30) fortsat vil være gældende, såfremt forsikredes erhvervsevne anses for nedsat med mindst halvdelen forud for ... 2016. Af § 8, stk. 6 i forsikringsbetingelserne fremgår, at forsikrede ikke havde ret til udbetaling af forsikringsydelse under ansættelse i en stilling, der finansieredes helt eller delvist af det offentlige som følge af nedsat erhvervsevne, medmindre den generelle erhvervsevne var nedsat til halvdelen af den fulde erhvervsevne, og forsikredes indtjening (summen af arbejdsindtægt og eventuelle sociale og andre offentlige ydelser og tilskud) var nedsat til halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, anciennitet og alder. PFA henviser til, at forsikrede har været tilknyttet grundforløb som ... på ..., alene har haft ufaglærte jobs, og at det ikke er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, anciennitet og alder at tjene mindst 43.300 kr. om måneden.

Såfremt nævnet måtte komme frem til, at forsikrede er berettiget til udbetaling af månedlige invalideydelser efter den 31. marts 2021, og at forsikredes erhvervsevne kan anses for nedsat efter ... 2016, gør PFA mere subsidiært gældende, at forsikrede kun er berettiget til halve ydelser efter den 19. juli 2022, hvor forsikrede blev ansat i fleksjob. PFA henviser til § 8, stk. 6 i forsikringsbetingelserne af 1. marts 2016 (forsikredes bilag 31).

Præmiefritagelse

PFA fastholder, at forsikrede ikke på noget tidspunkt har været og fortsat ikke er berettiget til præmiefritagelse, idet forsikrede ikke har dokumenteret, at hendes generelle erhvervsevne er varigt nedsat med mindst halvdelen.

PFA har bl.a. lagt vægt på, at det af sagens akter fremgår, at forsikrede oplevede en bemærkelsesværdig bedring i sin tilstand efter et psykologisk terapiforløb, der blev afholdt i perioden fra august 2019 til december 2020.

PFA har også lagt vægt på, at det i psykologisk udtalelse af 7. maj 2021 bl.a. er anført, at det er muligt, at forsikrede vil kunne øge sin arbejdskapacitet ved træning i mindfulness.

PFA har endvidere lagt vægt på, at forsikrede i sit kommunale jobafklaringsforløb har været i samme funktion, som den hun også bestred frem til sin deltidssygemelding den 19. juni 2018. Det fremgår af sagen, at hun i perioden var eneansvarlig for den daglige drift af en virksomhed med onlinesalg, hvilket ikke kan have været befordrende for hendes tilstand, der efter det oplyste har været præget af hovedpine, træthed og kognitive forstyrrelser med nedsat hukommelse og koncentrationsevne. Det fremgår også, at forsikredes kommune i januar 2019 har forholdt sig skeptisk til, hvordan forsikrede på 10 ugentlige arbejdstimer formåede at holde virksomheden kørende – herunder med instruktion af skiftende Forsikrede gav ved samme lejlighed over for kommunen udtryk for, at det stressede hende at have skiftende ... i virksomheden. Forsikrede har også været arbejdsprøvet som ... medhjælper i en anden virksomhed i en periode fra 10. august 2021 til 8. februar 2022. Dette skete imidlertid sideløbende med, at forsikrede fortsat arbejdede i sin hidtidige funktion i sin tidligere virksomhed, hvorfor forløbet efter PFA's opfattelse ikke skal tillægges særlig vægt.

Efter ansættelsen i fleksjob i juli 2022 fortsatte forsikrede tilsyneladende i samme funktion i sin tidligere virksomhed – eneste forskel var at hun i mellemtiden havde solgt virksomheden til [sit familiemedlem] og dermed var overgået fra at være ejer til lønmodtager. PFA er således ikke eni-

ge med forsikredes advokat i, at forsikrede har været arbejdsprøvet under iagttagelse af alle relevante skånehensyn. Det kan efter PFA's opfattelse ikke udelukkes, at forsikrede på det brede arbejdsmarked – og i en funktion, hvor hun ikke har ansvaret for den daglige drift og instruktion af ... – vil være i stand til at opretholde en stilling på minimum halv arbejdstid.

Konklusion

PFA fastholder, at forsikredes dækning via sin Letsikring ved sygdom på skadestidspunktet udgjorde 0 kr., og at hun derfor ikke er berettiget til månedlige ydelser ved tab af erhvervsevne efter den 31. marts 2021. PFA fastholder endvidere, at forsikrede ikke har været berettiget til præmie-fritagelse på noget tidspunkt, idet hendes generelle erhvervsevne ikke er dokumenteret varigt nedsat med mindst halvdelen."

Nævnet har fået forelagt bilag fra sagen. Nævnet har blandt andet modtaget klagerens ansøgning af 20/6 2019, skema om virksomheds- og indkomstforhold ved ansøgningen, kommunale akter, Uddrag af bilagene gengives nedenfor.

Af klagerens ansøgning af 20/6 2019 fremgår bl.a.:

"

e. Er du, eller har du været fuldt sygemeldt? ☒ Ja ☐ Nej
x Hvis ja, oplyst venligst hvornår: _____

f. Er du, eller har du været delvist sygemeldt? ☒ Ja ☐ Nej
Hvis ja, oplyst venligst hvornår samt ugentlig arbejdstid: delvis sygemeldt
fra d. 19/6-18 (10 timer arbejde i ugen) ikke arbejdet siden 2. maj 2019.

g. Er du raskmeldt? ☐ Ja ☒ Nej
Hvis ja, oplyst venligst fra hvornår: _____

h. Får du løn under sygdom? ☐ Ja ☒ Nej
Angiv venligst din månedlige løn før sygemelding (før skat) _____

i. Er du opsagt fra dit arbejde? ☐ Ja ☒ Nej
Hvis ja, fra hvornår: Men virksomheden er i betalingsstandsning siden 3. maj 2019.

j. Har du haft lønophør? ☐ Ja ☒ Nej
Hvis ja, fra hvornår: _____

k. Udfører du, eller er du i stand til at udføre andet arbejde, herunder ulønnet/frivilligt arbejde eller bestyrelsesarbejde?
☐ Ja ☒ Nej
Hvis ja, hvor mange timer om ugen? _____

l. Er du eller har du været i arbejdsprøvning? ☐ Ja ☒ Nej fordi har arbejdet 10 timer i ugen

m. Forventer du at blive i stand til at arbejde igen/øge din arbejdstid? ☐ Ja ☒ Nej
Hvis ja, fra hvornår og hvor mange timer: _____
Hvis nej, hvad er årsagen? pga. ptsd. lidelsen

n. Hvad skal der til for, at du kan begynde at arbejde igen eller øge din arbejdstid?

Ankenævnet for Forsikring

20.

99437

ansøgn

a. Modtager du sygedagpenge? ☒ Ja ☐ Nej 19/6 - 31/12 -18. ~~18/12~~
Hvis ja, oplys venligst fra hvornår samt det månedlige beløb før skat: -----
Periode 26/11-18 til 23/12-18 4 uger 8600 kr udbetalt.
Hvis nej, modtager din arbejdsgiver refusion? ☐ Ja ☐ Nej

b. Modtager du kontanthjælp? ☐ Ja ☒ Nej
Hvis ja, oplys venligst fra hvornår samt det månedlige beløb før skat: -----

c. Modtager du ressourceforløbsydelse? ☒ Ja ☐ Nej Fra d. 1/1-19.
Hvis ja, oplys venligst fra hvornår samt det månedlige beløb før skat: -----
----- 11385 kr før skat pr mdr. "

Af oplysningsskema til kommunen af ... 2016 fremgår bl.a.:

"Din første fraværsdag var den: ...2016

Hvad fejler du? Stress/angst/depression

Uddyb kort og præcist, hvilken sygdom der er årsag til dit fravær: Jeg er psykisk belastet og angst.

...

Hvornår forventer du at raskmelde dig? Jeg har genoptaget eller forventer at genoptage arbejdet delvist inden ... 2016.

Hvor meget forventer du at genoptage arbejdet med? Hvis du allerede har genoptaget arbejdet delvist, angiv da med hvor meget: 50%

...

Er arbejdet forsøgt tilpasset din helbredstilstand? (Hvis ja, hvordan?):

Dit svar: ja deltid."

Af kommunens journalrapport fremgår bl.a.:

"Dato: ...

Sag: ... Sygedagpengeopfølgning

...

På baggrund af de foreliggende oplysninger vurderes der ikke at være grundlag for forlængelse af sdp-udbetalingen, da pågældende har genoptaget arbejdet mere end 50% ... [Klagerens] læge angiver, at [Klageren] aktuelt arbejder 20 timer ugentligt, hvilket er over de 50%.

...

Dato ...

...

Arbejdsfunktioner du aktuelt kan varetage? Aktuelt delvist genoptaget arbejdet.

...

Vurdering af uarbejdsdygtighed jf. lov om sygedagpenge § 7

Jf. lov om sygedagpenge §7 vurderes du delvist uarbejdsdygtig i dit arbejde som ejer af selvstændig firma, grundet psykisk belastning og angst. Grundet overfaldet tidligere på året har du svært ved at genoptage arbejdet fuldt, aktuelt afventer du en henvisning til psykolog via din forsikring. Det vurderes realistisk at du vender tilbage til aktuelle ansættelse når du er behandlet.

...

Dato: ...

...

Ankenævnet for Forsikring

21.

99437

Arbejdsfunktioner du aktuelt kan varetage? Aktuelt delvist genoptaget arbejdet."

Af attest til sygedagpengeopfølgning i 2016 fremgår bl.a.:

"1. Diagnose/årsag til sygefravær

...

[Klageren] blev overfaldt Hun har fået det bedre – drømmer dog om natten og panikker lidt. Hun er ved at kunne fungere igen på arbejde. Foretager sikkerhedsprocedurer for at undgå nyt overfald. Hun er nu oppe på 20 timer om ugen på arbejde - plejer normalt at arbejde fuld tid. Hun forsøger at komme op i tid. Vides endnu ikke, hvornår hun kan komme helt op på normal tid igen.

...

2. Vurdering af sygefravær

På baggrund af konsultation ved fremmøde bedes du give en vurdering af sygefraværet/sygdomsbilledet i forhold til én af tre nedenstående kategorier og udfyld med øvrige oplysninger.

☒ Klart sygdomsbillede/ klar behandlingsplan	Hovedelementer og forventet varighed i behandlingen oplyses (angiv ca. antal uger fra dags dato) sygemeldt med belastningsreaktion efter overfald. Er nu oppe på 20 timer, og vil forsøge at komme op på fuld tid.
---	---

...

3. Vurdering af behov for skånehensyn, der kan fremme genoptagelse/påbegyndelse af arbejde

Angiv eventuelle skånehensyn, der kan fremme, at patienten kan genoptage/påbegynde arbejde helt eller delvist eller deltage i beskæftigelsesrettet indsats

☒ Særlige hensyn vedr. arbejdstid/arbejdstilret- telæggelse	Angiv evt. supplerende oplysninger lige nu nedsat tid
---	--

...

Angiv varighed for skåne- hensyn	Angiv varighed (angiv ca. antal uger fra dags dato) vides endnu ikke
-------------------------------------	---

...

4. Vurdering af muligheder for at genoptage arbejdet/påbegynde arbejde

...

Arbejde genoptages på fuld tid	Hvornår? Angiv ca. antal uger fra dags dato vides endnu ikke
Hvis der ikke kan angives et tidspunkt, angives begrundelse herfor arbejder sig stille og rolig frem mod fuld tid	

Af afgørelse om stop af sygedagpengeudbetaling 9/6 2016 fremgår bl.a.:

"Vi standser udbetalingen af sygedagpenge. Sidste udbetalingsdag er den 08-06-2016.

...

Vurdering jf. retssikkerhedslovens § 7a

Der vurderes jf. lov om retssikkerhed § 7a at vi finder, at du ikke længere fortsat kan betragtes som uarbejdsdygtig, eftersom du har genoptaget arbejdet mere end 50 %. Du har arbejdet 20 timer ugentligt, hvilket er mere end de 18,5 timer som er under de 50 %."

Af oplysningsskema til kommunen af 19/6 2018 fremgår bl.a.:

"Din første fraværdsdag var den: 19-06-2018

Hvad fejler du? Stress/angst/depression

Uddyb kort og præcist, hvilken sygdom der er årsag til dit fravær: Stress, PTSD

Har du tidligere været sygemeldt af samme årsag? Nej

...

Dit erhverv: Selvstændig

Hvornår blev du selvstændig? 2010

...

Hvornår forventer du at raskmelde dig? Jeg har genoptaget eller forventer at genoptage arbejdet delvist inden den 13. august 2018.

Hvor meget forventer du at genoptage arbejdet med? Hvis du allerede har genoptaget arbejdet delvist, angiv da med hvor meget: 50%

Er du i behandling for din sygdom? Ja

Psykolog/psykiater Ja

...

Hvis du har uddybende kommentarer omkring behandlingen, kan du skrive dem her: Behandlinger mod stress og traumer.

...

Har din sygdom påvirket dit arbejde, inden du blev sygemeldt? Ja

...

Hvilke af dine arbejdsopgaver/arbejdsfunktioner er påvirket af sygdommen?

Dit svar: Alle

Hvor længe har sygdommen påvirket dit arbejde?

Dit svar: Siden 2016 da jeg blev slået ned."

Af opfølgningssamtaler fra 5/7 2018 til 15/11 2018 fremgår bl.a.:

"Journalnotat

...

Oprettet den: 27.10.2018 12:44

...

Dato for sygemelding: 19.juni 2018

Årsag til sygemelding/diagnose: Stress/belastning.

...

Helbred

[Klageren] er meget psykisk påvirket af hele situationen og hvad der tidligere er sket for hende, bl.a. i samlivet med faren og sidenhen et overfald for ca. 2 år siden, som ...

...

[Klageren] oplever symptomer i form af, massiv træthed, ked af det (græder flere gange under samtalen) Hun oplever det som værende yderst hårdt at blive udsat for den udadreagerende adfærd, fra ..., psykisk belastning. Hun har svært ved at fastholde koncentration, korttids hukommelse har været dårlig i mange år, hun har fysiske gener fortæller at hun fornyelig havde en besvimelse/utilpas, hvor hun falder rundt i sit køkken om natten ... hun ringer til vagtlægen i den forbindelse som udtaler at det nok godt kan hænge sammen med den pressede situation hun befinder sig i. Udover det dør hun med eksem flere steder på kroppen som muligvis også kommer derfra.

...

Oplever et behov for ro.

Arbejde.

[Klageren] er selvstændig ... har en ... fra kommune 10 timer.

Hun arbejder ca. 2 timer om dagen lige nu.

...

Skånebehov [Klageren] oplyser at hun har kognitive skånebehov i forhold til hukommelsen, koncentrationen, og en træthedsfølelse. Der afventes læ 285 fra lægen til belysning af yderligere.

Vurdering af uarbejdsdygtighed efter lov om sygedagpenge § 7

[Klageren] vurderes delvis uarbejdsdygtig fra sit job i egen virksomhed. [Klageren] står for fx. vareopfyldning, betjening af kunder, pakning, bestilling af varer. [Klageren] arbejder ca. 2 timer om dagen. Ud fra skånebehovene og den sociale belastning vurderes det at [Klageren] ikke er i stand til at arbejde mere lige nu."

Af specifik helbredsattest 12/12 2018 fremgår bl.a.:

"Bedømmelse på grundlag af patientjournal m.v. samt objektiv undersøgelse vedrørende et afgrænset problem

A. Sygehistorie og igangværende behandling

...

[Klageren] føler sig konstant overbelastet.

Hun går hjem og sover 2 timer efter at have afleveret sine børn.

Når hun står op herefter, er hun meget træt og kan ikke rigtig komme i gang.

Hun sidder så bare og slapper af/stener.

Hun henter [sit barn] ... kl. ..., idet [barnet] ikke kan være i skolen mere, da ...

[Barnets] tilstand er forværret efter at

... psykiater synes, at [barnet] har behov for sin mor fra dette tidspunkt på dagen.

...

[Klageren] behandles for stress, traumer og overbelastning ved psykiateren.

[Klageren] får ikke medicin, men samtaler og meta-sundheds behandling.

[Klageren] har haft flere tilfælde med fysisk kollaps og har ofte udslæt grundet stort psykisk pres.

Hun har ofte dage, hvor hun græder - måske pga. mange års psykisk pres.

[Klageren] ser sig slet ikke i stand til at arbejde grundet belastningsreaktion.

Hun har en [virksomhed], som hun passer ca. 2 timer dagligt.

Har svært ved at overskue mere end dette.

[Klageren] magter ikke psykologbehandling for tiden.

...

C: Objektiv undersøgelse, diagnoser og prognose

Diagnose: PTSD

Kronisk overbelastningsreaktion

Depression

Prognose: kan ikke afgøres på nuværende."

Af møde i Rehabiliteringsteamet af 15/1 2019 fremgår bl.a.:

"Rehabiliteringsteamet har følgende noter til sagen

...

Rehabiliteringsteamets indstilling

På baggrund af forberedelseskemaet og drøftelsen i rehabiliteringsteamet indstiller rehabiliteringsteamet følgende: Borgeren visiteres til første jobafklaringsforløb.

Rehabiliteringsteamets indstilling om tværfaglig indsats i første jobafklaringsforløb

Angiv, hvilket beskæftigelses- eller uddannelsesmål rehabiliteringsplanen bør sigte mod.

Du er sygemeldt siden juni 2018 pga. overbelastning, PTSD og stress. Du beskriver at du har været overbelastet i en årrække grundet et konfliktfyldt forhold til dine børns far.

....

Det drøftes hvor meget det hele handler om dit helbred eller om din familiemæssige situation. Du beskriver en række episoder med overfald, brand og skyderi. Du har videoovervågning derhjemme og har kæde på din dør, da du er bange for børnenes far.

Familieforholdene er uændrede. Du henter [dit barn] kl. i skolen hver dag da Du har fået afslag på tabt arbejdsfortjeneste, dette er anket.

...

Du har de sidste 10 år været selvstændig ...

Adspurgt til, hvordan du kan have overskud og tid til at tage imod en ... i hele 2018, siger du, at ... er der på de tidspunkter hvor du er der. De dage hvor du ikke kan klare en arbejdsdag eller skal til behandling, aflyser du det for ..., så denne ikke møder op. Du siger at det stresser dig, da du den sidste tid ikke har haft en ... der kan hjælpe dig, så du glæder dig til at få en ny igen. Næste uge starter en ny ... med 4 timer ugentligt. Den forrige er registreret til at arbejde 12 timer ugentligt. Du oplyser dog, at det var 10 timer.

Rehabiliteringsteamet anbefaler, at du fortsætter arbejdet i det omfang du kan.

Du ser løsningen på din situation som at du arbejder deltids og får bevilget tabt arbejdsfortjeneste.

Angiv, hvilke beskæftigelsesrettede indsatser der bør indgå i rehabiliteringsplanen (fx virksomhedspraktik i detailhandlen).

Fortsat delvis raskmelding."

Af psykologisk udtalelse fra psykolog3 af 22/12 2020 fremgår bl.a.:

"På nuværende tidspunkt er en del af [klagerens] traumer færdigbearbejdede, men der er endnu en del traumer tilbage at arbejde med.

Der er i terapien arbejdet med [klagerens] personlighed og forældrekompetencer med hensyn til:

- At kunne mærke sig selv og sine følelser, grænser og behov.
- At regulere og rumme egne og andre følelser.
- At kunne vise sine følelser og være tydelig i sine følelsesudtryk.
- At markere og stå fast på egne grænser.
- At være opmærksom på og respektere andres grænser."

Af psykologisk udtalelse fra psykolog3 af 7/5 2021 fremgår bl.a.:

"[Klagerens] funktion i forhold til arbejde:

[Klageren] er i gang med et ressourceforløb og arbejder ti timer ugentligt fordelt med to timer dagligt og på tidspunkter, som det passer bedst (oftest 12.00-14.00).

[Klageren] har et stort søvnbehov, hun går ofte tidligt i seng, og hun sover som regel forud for arbejdet for at have overskud og energi til det. Hun er træt og 'brugt' efter to timers arbejde.

[Klageren] fortæller, at hun har brug for at have fuldt overskud, hvis hun skal læse en lidt længere tekst, da hun ikke forstår, hvad hun læser, hvis hun er træt.

[Klageren] fortæller, at hun bliver træt, hvis der sker meget omkring hende, f.eks. hvis der er mange mennesker. Dette er til trods for, at [Klageren] er et udadvendt og socialt menneske, og hun befinder sig godt i såvel små som større sociale sammenhænge.

...

[Klageren] bliver tilsyneladende mere end normalt belastet af situationer med mange stimuli og mange forstyrrelser. En hypotese kunne være, at [klageren] har vanskeligheder omkring opmærksomhed og koncentration (særlig skift af opmærksomhed synes krævende). Det er desuden muligt,

at hun ikke i tilstrækkelig grad kan sortere i indtryk og derfor bliver overvældet, når hun udsættes for mange stimuli. [Klageren] har angiveligt ikke altid haft disse vanskeligheder, og hun har tidligere uden problemer kunnet passe sin selvstændige virksomhed.

Det er muligt, at [Klageren] har senfølger i form af svækket opmærksomhedsstyring og evt. overbliksevne som følge af det alvorlige hovedtraume, hun fik ved et overfald, hun var udsat for i ... 2016, og som gav anledning til en længerevarende sygdomsmeddeling. Ved overfaldet blev [klageren] ramt gentagne gange med knytnæver i ansigtet, hvor hun bl.a. blev slået til blods i den ene side af tindingen.

Det er sandsynligt, at [klagerens] nuværende symptomer er blevet forstærket af, at hun igennem flere år har levet under et stort pres, samtidig med, at hun været belastet af følgerne af hovedtraumet.

Det er sandsynligt, at [klageren] vil kunne holde til mest arbejde under følgende betingelser:

- Ro og tid til at udføre arbejdet i eget tempo, samt mulighed for at holde pauser efter behov.
- Få forstyrrelser og skift.
- Enkle og overskuelige omgivelser med få personer.

[Klageren] har behov for at få sine ressourcer genopbygget med egenomsorg, tid og ro til at mærke efter og tilgodese sine behov. Dette vil efter nogen tid opveje de mange år med alt for stort pres og herved bidrage til en øget resistens overfor stress og belastning.

Det kan anbefales, at [klageren] bevilges et halvt års kursus med intensiv træning i mindfulness (det tager typisk et halvt år med 30 minutters daglig meditation at opnå de strukturelle ændringer i hjernen, der bidrager til bedre koncentration og stresshåndtering). Det er muligt (men langt fra sikkert), at [klageren] vil kunne øge sin arbejdskapacitet ved træning i mindfulness.

Det er ikke usandsynligt, at [Klageren] med tiden vil kunne komme til at arbejde lidt/noget længere tid ad gangen, hvis forholdene er optimale."

Af lægeattest til rehabiliteringsteamet af 1/12 2021 fremgår bl.a.:

"2.2 Relevante helbredsforhold

...

[Klageren] blev overfaldet i ... 2016.

Har angiveligt PTSD siden da.

Hun går til psykolog.

Jeg har ikke nogen notater fra de seneste år angående PTSD - hverken fra os eller fra psykiater, så hun er næppe færdigudredt desangående.

Skal hun have speciallægevurdering desangående?

Hun bliver hurtig udtrættet af for mange indtryk.

Jeg kan ud fra dette på ingen måde vurdere hverken nuværende funktionsniveau eller prognose. Foreslår psykiater eller neuropsykologisk vurdering.

2.3 Særlige hensyn

...

[Klageren] føler sig hurtig udtrættet.

Jeg kan dog på ingen måde dokumentere herfor.

2.4 Lægens kommentarer til patientens opfattelse af eget helbred

...

[Klageren] mener selv, at hun er kronisk syg efter overfald.

2.5 Andre forhold end de helbredsmæssige

...

Har problemer med [sit barn].

... er nu anbragt

Det har givet hende mere ro og tid til sig selv."

Af rehabiliteringsplanens forberedende del fra 24/2 2022 til 2/5 2022 fremgår bl.a.:

"Udfyldt i perioden den 24.02.2022 - 02.05.2022

...

Tidligere trufne afgørelser

Sagen er tidligere behandlet ved rehabiliteringsteamet den 15.01.2019.

Rehabiliteringsteamet indstillede til jobafklaringsforløb.

Sagen blev igen behandlet ved rehabiliteringsteamet den 30.04.2020.

Rehabiliteringsteamet indstillede til bevilling af ressourceforløb.

Jobcentret traf den 26.05.2020 afgørelse om bevilling af ressourceforløb i 4 år, i perioden 06.05.2020 - 06.05.2024.

Er der truffet andre afgørelser i perioden for forløbet? Nej

Eget mål og ønsker med deltagelse i ressourceforløb

[Klageren] ønsker ansættelse i fleksjob ved [klagerens tidligere virksomhed].

...

Nuværende job- eller uddannelsesmål

...

[Klageren] vil gerne ansættes i fleksjob ved virksomheden [klagerens tidligere virksomhed]. Ejer af virksomheden, vil gerne ansætte [klageren] i fleksjob. [Klageren] har for nuværende 8 løntimer/ugen i virksomheden.

...

Opsamling arbejdsmarkedsrettede tiltag

...

[Klageren] har deltaget i to praktikker i ressourceforløbet.

1. praktik

Praktikperiode fra den 6. juli 2020 til den 7. juli 2021

Virksomhedsinformation:

[Klagerens tidligere virksomhed]

...

[Klageren] klarer de daglige opgaver som: bestilling af varer, tage imod e. Mail, telefon, pakke varer og afsende varer til kunder.

[Klageren] har gennem hele perioden for virksomhedspraktikken kunnet arbejde 10 timer/ugen. Dette har kunnet lade sig gøre grundet fleksible arbejdstider ved behov.

2. praktik

Praktik ved [praktiksted2]:

Praktikken er oprettet hos: ...

Stillingsbetegnelse: ...

Formål: Praktikken er en udvikling og afklaring af arbejdsevnen, med mulighed for øgning af timer og opgaver indenfor butik/lager.

Praktikperiode: 10.08.2021 - 08.02.2022

Særlige forhold:

Borger er ansat i virksomheden [klagerens tidligere virksomhed] og aflønnes med 4 timer herfra.

Målet med denne praktik er at udvikle og afklare borgers kompetencer i forhold til timer og opgaver, indenfor butik i en anden arbejdsfunktion, sideløbende med at borger aflønnes med 4 timer fra [klagerens tidligere virksomhed].

[Klageren] deltog i praktik ved [praktiksted2] 6 timer/ugen.

Der har således været etableret flere praktikker, efter lov om aktiv beskæftigelsesindsats § 57 i perioden for ressourceforløbet.

...

Vurdering og udviklingspunkter

Nedenfor indsættes kopi af samlet vurdering foretaget af Jobkonsulent... :

Samlet vurdering:

Det er min vurdering, at [klageren] har været motiveret og samarbejdende i hele sit ressourceforløb.

Jobmentor ... beskriver i sit opfølgingsnotat [klageren] i en god udvikling, hvilket hun også har vist med sit engagement i virksomhedspraktikken ved [praktiksted2].

[Klageren] er meget vellidt i [praktiksted2] og hun har budt ind med de ressourcer hun har haft til rådighed. Arbejdsgiver ser [klageren] udfordret, når hun skal have det samlede overblik i forhold til butikken og på lageret, men når arbejdsopgaverne afgrænses, lykkes hun i eget tempo med at øge effektiviteten.

Det er min vurdering, at [klageren] på trods af den gode udvikling der har været i virksomhedspraktikken ved [praktiksted2], oplever udtrætning når hun kommer hjem, hvilket både arbejdsgiver og [klageren] mener at have årsag i det overblik det kræver at stå i en butik, hvor man som medarbejder skal være opmærksom på mange områder.

[Klageren] slutter sin virksomhedspraktik ved [praktiksted2] med en arbejdstid på 6½ time og en effektivitet på 75-80%.

[Klageren] har sideløbende med virksomhedspraktikken fået løn for 4 timer fra [klagerens tidligere virksomhed].

Ud fra hvad [klageren] har vist i sine praktikker og hvad arbejdsgiver fortæller, er det min vurdering, at [klageren] godt vil kunne varetage et fleksjob på 10½ time med en effektivitet på 75% - 80%, med mulighed for udvikling, når børnene bliver større og mere selvhjulpne.

[Klageren] har fået tilbudt fleksjob i virksomheden [klagerens tidligere virksomhed], såfremt hun omfattes af reglerne herfor.

...

Vurdering af udviklingsmulighederne - stillingtagen til det videre sagsforløb

Jeg vurderer, at der er arbejdet med de opstillede mål i rehabiliteringsteamets indstilling i det omfang, det har været aktuelt. Jeg vurderer, at [klageren] har samarbejdet positivt omkring dette, trods sociale belastninger og følger efter overfald i 2016.

Jeg vurderer, at der tværfagligt er taget stilling til tiltag, efter lov om aktiv beskæftigelsesindsats § 45 stk. 4, hvor indsatsen under ressourceforløbet er blevet tilpasset [klagerens] aktuelle situation og behov. Det har blandt andet betydet, at [klageren] er blevet fastholdt i lønnede timer og bevarer tilknytningen til firmaet [klagerens tidligere virksomhed] under ressourceforløbet, sideløbende med at der er sket bred afklaring af arbejdsvejen i anden virksomhed.

Samlet set vurderer jeg, at der under ressourceforløbet er sket en afklaring af [klagerens] arbejdsveje, og at arbejdsprøvningen viser, at [klageren] kan varetage arbejde 10½ timer/ugen med en effektivitet på 75 - 80 %.

Til start i ressourceforløbet var der stort behov for muligheden for fleksibel arbejdstid ved hjemmearbejde. Sidenhen har [klageren] vist sig stabil i virksomhedspraktik ved [praktiksted2] 6 - 6½ timer/ugen med fastlagt arbejdstid. Sideløbende 4 lønnede timer/ugen ved virksomheden [klagerens tidligere virksomhed].

Det er min vurdering at [klageren] løbende har måtte bruge mange ressourcer på sociale forhold, herunder familieforhold - [Klageren] har også deltaget i psykologsamtaler, der har skabt en positiv udvikling for [klageren].

Det er min vurdering, at det ikke udelukkes at [klageren] vil kunne øge sin arbejdstid yderligere over tid og under de rette forudsætninger, i takt med at børnene bliver ældre.

Der kan ikke peges på yderligere indsatser fra ressourceteamets side på nuværende tidspunkt, der vil kunne udvikle eller højne [klagerens] samlede funktionsniveau."

Af psykiatrisk speciallægeerklæring af 8/4 2022 indhentet af klagerens ulykkesforsikringsselskab fremgår bl.a.:

"[Klageren] er en [i 30'erne] kvinde, hvorom [andet selskab] har anmodet om en psykiatrisk speciallægeerklæring.

Der ønskes en beskrivelse af psykiske traumer/belastninger, betinget af et voldeligt overfald ... 2016, samt disse påvirkningers betydning ift. [klagerens] aktuelle og fremtidige psykiske helbreds-tilstand og funktionsevne.

Der ønskes en beskrivelse og vurdering af, hvorvidt [klageren] tidligere har været belastet/behandlet for nogen psykisk lidelse, ligesom det generelt ønskes beskrevet/vurderet, hvorvidt andre faktorer end de traume relaterede belastninger kan være medvirkende årsag til at påvirke [klagerens] psykiske helbreds-tilstand og funktionsevne.

[Klageren] var ... 2016 udsat for et voldeligt overfald på tilføjede [Klageren] slag i hovedet. [Klageren] var bevidstløs igennem nogle minutter, og hun pådrog sig omfattende tandskader. [Klageren] var efterfølgende indlagt på sygehus igennem 1 døgn, hvor man vurderede, at hun havde pådraget sig hjernerystelse.

Det fremgår af praktiserende læges journal at [klageren] opsøgte lægen d... 2016, hvor hun klagede over angstsymptomer, hvor lægen ville henvise til psykolog. Behandling blev ikke imidlertid ikke konkret iværksat på dette tidspunkt.

Det må indledningsvist anføres, at jeg vurderer, at [klageren] som følge af overfaldet i helt overvejende grad har pådraget sig varige men, betinget af DF 07.2 Posttraumatisk hjernesyndrom. [Klageren] har i mindre udtalt grad sekundært udviklet belastningssymptomer med elementer af posttraumatisk belastningsreaktion.

Foreliggende sagsakter:

Der foreligger kopi af praktiserende læges journal dateret 2016.

Skadeanmeldelse til [andet selskab] vedr. overfaldet ... 2016.

Anvendte undersøgelsesmetoder:

Alment klinisk psykiatrisk interview.

[Klagerens] oplysninger/mine observationer /de samlede informationer er sammenholdt med diagnostiske redskaber/kriterier ift. ICD 10 for angst/fobi, depression/affektiv lidelse, belastningsreaktion/posttraumatisk belastningsreaktion, organisk psykisk lidelse, personlighedsforstyrrelse og personlighedsændring.

[Klagerens] kognitive funktionsniveau er søgt klinisk vurderet som led i undersøgelse.

...

Dispositioner:

[Klagerens] ... årige [barn] har været præget

Ydre levnedsløb / psykisk udvikling og socialt:

...

[Klageren] etablerede Efter overfaldet i 2016 magtede [klageren] dog ikke i tilstrækkelig grad at videreføre virksomheden. Virksomhedens økonomi blev gradvist forringet, og [klageren] måtte ... i 2019. Virksomheden blev siden solgt.

[Klageren] har siden 2019 været sygemeldt og uarbejdsdygtig. Hun er nu tilknyttet et ressourceforløb i kommunen. [Klageren] har været tilknyttet praktikforløb. Hun er netop påbegyndt praktikforløb i sin egen tidligere virksomhed, hvor arbejdstiden er 10 timer pr. uge. [Klageren] har også i 2021/2022 haft et længerevarende praktikforløb ved en ... forretning. [Klageren] har ikke magtet belastning udover 10 timer pr. uge.

[Klageren] var ... samlevende med en samlever, der var belastet af ...
Efter samlivsophøret var [klageren] udsat for trusler og hærværk ...

[Klageren] har siden ... været aleneboende med sine ... børn

Legemlige lidelser:

[Klageren] har været legemligt rask indtil overfaldet i ... 2016.

Ved overfaldet pådrog hun hjernerystelse med bevidstløshed og tandskader. Tandskaderne har krævet omfattende behandling. [Klageren] har siden overfaldet været belastet af hovedpine, træthed og kognitive forstyrrelser, se nedenfor.

Psykologisk/psykiatrisk behandling:

[Klageren] havde få psykolog samtaler efter samlivsophøret i 2010. [Klageren] havde ikke udviklet psykisk lidelse eller mere tydelige belastningssymptomer. [Klageren] havde behov for at bearbejde det konfliktfyldte forhold til børnenes far.

Efter aktuelle forløb havde [klageren] kontakt til praktiserende læge ... 2016. Lægen anbefalede psykologbehandling, da [klageren] klagede over angstsymptomer.

[Klageren] har nedsat erindring om dette hændelsesforløb omkring og efter overfaldstidspunktet. Behandling blev ikke iværksat. [Klageren] har senere igennem 1.5 år indtil slutningen af 2021 fulgt behandling ved psykolog i

[Klageren] har aldrig været psykofarmakologisk behandlet.

...

Andre, ikke overfaldsrelaterede psykiske traumer / belastninger:

[Klageren] var som beskrevet i en årrække belastet af relationen til sin tidligere samlever, børnenes far. [Klageren] blev udsat for

Medicin:

[Klageren] anvender ingen fast medicin.

Beskrivelse af [klagerens] generelle problematik og aktuelle tilstand:

...

Samleveren var ikke fysisk voldelig overfor [klageren], men han kunne være verbalt opfarende, og han optrådte truende og grænseoverskridende i en periode efter samlivsophøret.

Gerningsmanden til overfaldet d. ... 2016 er aldrig blevet fundet, men [klageren] har selv tænkt, at den tidligere samlever kan have stået bag overfaldet. [Klageren] nævnte også, at hun i perioden lige før overfaldet havde været udsat for, at der havde været indbrud i virksomheden. Hun havde politianmeldt dette.

Muligvis kan indbrudstyven være blevet vred over politianmeldelsen og have forøvet volden.

[Klageren] pådrog sig kranietraume med bevidsthedstab og udbredte tandskader ved overfaldet. [Klageren] var efter overfaldet belastet af commotionelle gener med hovedpine, og hun var for- tumlet og chokeret. [Klageren] var indlagt igennem 1 døgn ved sygehus til observation.

[Klageren] har vedvarende efter overfaldet været belastet af hovedpine, træthed og kognitive for- styrrelser med nedsat hukommelse og koncentrationsevne. [Klageren] er trætbar og belastnings- følsom, hvor hun hurtigt trættes og mister overblik og koncentration, når hun udfører arbejdsop- gaver. Dette betingede, at [klageren] konkret ikke magtede at videreføre virksomheden. [Klage- ren] har altid været meget pligtopfyldende og selvforsørgende. [Klageren] valgte ikke at sygemel- de sig efter overfaldet. Hun magtede som beskrevet dog ikke opgaven efter overfaldet. Virksom- heden gik i betalingsstandsning i 2019. [Klageren] har siden været sygemeldt.

[Klageren] har også vedvarende siden overfaldet været belastet af stemningsustabilitet og bekym- ring. I en periode efter overfaldet var [klageren] belastet af søvnforstyrrelser med natlige mareridt og angstanfald. [Klageren] kan fortsat have afbrudt søvn, men beskriver, at angstanfaldene er re- ducerede i hyppighed og sværhedsgrad. [Klageren] har nedsat erindring for hændelsesforløbet i perioden omkring overfaldet og i perioden derefter. [Klageren] er dog fortsat belastet af hyppigt forekommende utilpashed og svimmelhed. [Klageren] er meget følsom overfor oplevelse af støj. [Klageren] har ikke udviklet agorafobisk angst eller panikangst i dagtimerne, men hun er dog præ- get af et vedvarende højt angstberedskab. Tydelig undgåelsesadfærd beskrives ikke aktuelt, men [klageren] magter ikke mere omfattende socialt samvær, da hun hurtigt trættes. [Klageren] er be- kymret omkring sin helbredstilstand og funktionsevne. [Klageren] har fulgt relevant psykologbe- handling.

Hun anvender mindfulness øvelser, og hun har forsøgt at acceptere sin tilstand. [Klageren] har deltaget i jobafklaringsforløb, og hun er netop påbegyndt et fornyet afklaringsforløb i sin egen tid- ligere virksomhed.

[Klageren] erindrede ikke med sikkerhed, hvorvidt hun har oplevet flash-back fænomener.

Klinisk vurdering:

[Klageren] fremtrådte ved undersøgelsen klar, samlet og orienteret, men anspændt, bekymret og præget af kognitive forstyrrelser med afledelighed, koncentrationsbesvær og nedsat hukommelse i forhold til detaljer i hændelsesforløbet. [Klageren] har nedsat erindring for perioden omkring overfaldet og tiden derefter.

[Klageren] vurderes at opfylde diagnostiske kriterier for DF 07.2 Posttraumatisk hjernesyndrom med træthed, påvirkelighed, ængstelighed, støjfølsomhed og bekymring samt kognitive forstyr- relser. [Klageren] er også belastet af psykiske belastningssymptomer med et vedvarende forhøjet angstberedskab, påvirkelighed / støjfølsomhed, periodiske søvnforstyrrelser og øget vagtsomhed,

men ikke tydelige flash-back fænomener, ej heller mere tydelig aktuel undgåelsesadfærd. [Klageren] vurderes habituelt at være meget pligttopfyldende og præget af høj arbejdsidentitet. [Klageren] var ikke symptomaggraverende eller appellerende.

Tilstanden er i høj grad præget af asteni og de beskrevne funktionelle kognitive forstyrrelser. [Klageren] er ikke organisk betinget kognitivt svækket.

Resume/konklusion:

[Klageren] er en [i 30'erne] kvinde, der i ... 2016 var udsat for et voldeligt overfald i sin egen virksomhed. [Klageren] pådrog sig kranietraume med bevidsthedstab, samt tandskader. Jeg vurderer, at [klageren] primært fremtræder som værende præget af varige men, betinget af DF 07.2 Posttraumatisk hjernesyndrom. [Klageren] har som følge af overfaldet pådraget sig vedvarende bestående belastningssymptomer. Tilstanden rummer elementer af posttraumatisk belastningsreaktion. Symptomerne heraf lader sig kun vanskeligt skelne fra problemfelterne, der er betinget af DF 07.2 diagnosen.

Der foreligger ingen indikation for at anbefale nogen psykofarmakologisk behandling. [Klageren] er i overvejende grad præget af træthed og funktionelle kognitive vanskeligheder. Jeg vurderer ikke aktuelt, at tilbud om yderligere psykologbehandling vil have nogen funktionsevneforbedrende effekt, men alene i bedste fald en subjektivt lindrende effekt.

Jeg vurderer, at [Klageren]s psykiske helbredstilstand og funktionstab er betinget af følger efter overfaldet.

Diagnoser:

DF 07.2 Posttraumatisk hjernesyndrom.

DF 43.8 / 43.1 Vedvarende belastningsreaktion med elementer af posttraumatisk belastningsreaktion."

Af møde i rehabiliteringsteamet af 14/7 2022 fremgår bl.a.:

"Indstilling: Fleksjob

Jobsituation: Fleksjob hvor aftale om ansættelse foreligger

Begrundelse: Rehabiliteringsteamet lægger vægt på følgende oplysninger:

Der drejer sig om en [i 30'erne] kvinde, [Klageren], sygemeldt siden 19.06.2018 grundet psykiske følger efter voldeligt overfald i 2016. 2022 diagnosticeret med posttraumatisk hjernesyndrom og vedvarende belastningsreaktion med elementer af posttraumatisk belastningsreaktion.

Helbred:

Efter overfaldet i 2016 anbefalet psykologbehandling af egen læge på baggrund af angstsymptomer, dette dog aldrig iværksat.

[Klageren] har ...

Har gået til psykolog siden november 2019, hvor formålet har været at øge hendes forældrekompetencer. Psykologisk udtalelse fra maj 2021 beskrives det at [Klageren] er præget af svækket opmærksomhedsstyring og evt. overbliksevne. At [Klageren] bliver belastet af mange stimuli og mange forstyrrelser. Anbefaler 1/2 års kursus i intensiv mindfulness.

I psykiatrisk speciallægeerklæring fra april 2022 beskrives symptomer som træthed, påvirkelighed, ængstelighed, støjfølsomhed og bekymring samt kognitive forstyrrelser.

Det er vurderet, at [Klageren] primært fremtræder som værende præget af Posttraumatisk hjer-nesyndrom (postcommotionelt syndrom). [Klageren] har som følge af overfaldet pådraget sig vedvarende bestående belastningssymptomer. Tilstanden rummer elementer af posttraumatisk belastningsreaktion.

Desuden vurderes det, at der ikke er indikation for psykofarmakologisk behandling og at yderligere psykologbehandling ikke vil bedre funktion, men i bedste fald have lindrende effekt.

Der har ikke været yderligere psykiatriske vurderinger.

...

Arbejdsmarked:

[Klageren] har haft selvstændig virksomhed, som er gået konkurs og der er en ny ejer der har købt virksomheden der sælger [Klageren] oplyser at firmaets konkurs delvis skyldes, at det har kostet hende dyrt med mange møder og retssager i forhold ...

Rehabiliteringsteamets indstilling:

...

Sundhedskoordinator er enig i den lægelige vurdering af, at der ikke er yderligere behandlingsmuligheder, der i væsentlig grad kan forbedre funktionsevnen. Funktionsevnen er beskrevet og der kan ikke gives yderligere sundhedsfaglig rådgivning, om muligheder for at håndtere de helbreds-mæssige udfordringer, som vil kunne ændre det beskrevne funktionsniveau og dermed mulighederne for arbejde og uddannelse.

Jobmål: [Klageren] har fået tilbudt fleksjob i virksomheden

[Klagerens] arbejdsopgaver:

- At besvare telefonopkald
- At besvare mails i eget tempo
- At pakke pakker i eget tempo

[Klageren] vil også kunne arbejde i butik - er serviceminded og vil gerne have kolleger.

Skånehensyn:

Der skal tages hensyn til at [Klageren] i overvejende grad er præget af træthed og funktionelle kognitive vanskeligheder (jf. [Speciallæge i Psykiatri1]).

[Klageren] fortæller, at hun bliver træt, hvis der sker meget omkring hende, f.eks. hvis der er mange mennesker. Dette er til trods for, at [Klageren] er et udadvendt og socialt menneske, og hun befinder sig godt i såvel små som større sociale sammenhænge.

Udviklingsmuligheder i forhold til arbejdsevnen:

Rehabiliteringsteamet vurderer at der i starten kan være behov for at [Klageren] fortsætter med at arbejde nuværende timetal 10½ timer med cirka 80 % effektivitet - svarende til 8 timers effektivt arbejde.

Der ses mulighed for at [Klageren] kan øge både arbejdstid og effektivitet i de arbejdede timer på sigt når der kommer ro på den forsørgelsesmæssige situation og i takt med at børnene bliver større.

Indstilling:

Der har været iværksat flere tilbud jævnfør lov om en aktiv om beskæftigelsesindsats som viser behov for nedsat arbejdstid og også nedsat effektivitet i den nedsatte arbejdstid. Samlet set vurderer rehabiliteringsteamet at der er tale om gode kompetencer til gavn for arbejdsmarkedet. Modsat vurderer teamet også at det er dokumenteret både via de helbredsmæssige oplysninger og de iværksatte foranstaltninger at arbejdsevnen er varigt og væsentligt nedsat i ethvert erhverv.

Rehabiliteringsteamet vurderer at [Klageren] hverken via uddannelse eller iværksættelse af personlig assistent, § 56 eller via de sociale kapitler i øvrigt kan komme tilbage til ordinært arbejde.

Rehabiliteringsteamet indstiller, at der i medfør af lov om en aktiv om beskæftigelsesindsats § 116, sker visitation til fleksjob, idet teamet vurderer, at alle relevante tilbud med henblik på udvikling af arbejdsevnen har været tilbudt jævnfør lov om en aktiv om beskæftigelsesindsats.

Rehabiliteringsteamet vurderer at der i starten kan være behov for at [Klageren] fortsætter med at arbejde nuværende timetal 10½ timer pr. uge med cirka 80 % effektivitet - svarende til 8 timers effektivt arbejde.

Der ses mulighed for at [Klageren] kan øge både arbejdstid og effektivitet i de arbejdede timer på sigt når der kommer ro på den forsørgelsesmæssige situation og i takt med at børnene bliver større jævnfør lov om en aktiv om beskæftigelsesindsats § 116 stk. 2."

Af ansættelse i fleksjob af 18/7 2022 fremgår bl.a.:

"Vi har afgjort, at du er berettiget til fleksjob med virkning fra den 19.7.2022. Afgørelsen er truffet på baggrund af rehabiliteringsteamets indstilling efter mødet den 14.7.2022.

Begrundelse for afgørelsen

Vi vurderer, at du har varige og væsentlige begrænsninger i din arbejdsevne, og at du ikke vil kunne fastholde eller opnå beskæftigelse på normale vilkår på arbejdsmarkedet. Vi har i den forbindelse lagt vægt på, at det er vurderet, at du primært fremtræder som værende præget af Posttraumatisk hjernesyndrom (postcommotionelt syndrom), og du som følge af overfaldet har pådraget dig vedvarende bestående belastningssymptomer. Tilstanden rummer elementer af posttraumatisk belastningsreaktion.

Desuden vurderes det, at der ikke er indikation for psykofarmakologisk behandling og at yderligere psykologbehandling ikke vil bedre funktion, men i bedste fald have lindrende effekt.

Vi vurderer, at din aktuelle arbejdsevne er begrænset til en arbejdstid på nuværende tidspunkt til 10,5 timer om ugen, med en effektivitet på ca. 80 %. Vi vurderer dog, at der er mulighed for, at du med tiden og indenfor en rimelig periode vil kunne forbedre din arbejdsevne på effektivitet og timer, i takt med at der kommer ro på din forsørgelsessituation og at børnene bliver større.

Derfor mener vi, at det giver mening at tilbyde dig et fleksjob, hvor du får mulighed på sigt at øge den effektive arbejdstid."

Ankenævnet for Forsikring

35.

99437

Af klagerens årsopgørelse til Skattestyrelsen for 2018 fremgår bl.a.

"Underskud i skattepligtig indkomst til fremførsel	19.101
Skattepligtig indkomst	0"

Af klagerens årsopgørelse til Skattestyrelsen for 2017 fremgår bl.a.

"Underskud i skattepligtig indkomst til fremførsel	229.835
Skattepligtig indkomst	0"

Af klagerens årsopgørelse til Skattestyrelsen for 2016 fremgår bl.a.

"Underskud i skattepligtig indkomst til fremførsel	341.464
Skattepligtig indkomst	0"

Af Regnskab for 2018 for klagerens virksomhed fremgår bl.a.:

"	2018	2017	2016
...			
Årets resultat	-56.784	-187.688	-522.823."

Nævnet har fået forelagt udbetalingsmeddelelser fra kommunen for august måned 2022 til og med februar 2023. Heraf fremgår det, at klagerens grundsats i fleksjobbet pr. måned udgjorde 18.964 kr. i 2022 og 19.333 kr. i 2023.

Af aftalebevis af 27/9 2013 fremgår bl.a.:

"Hvad bliver der udbetalt?

Ny 'Letsikring ved sygdom' - Letsikringsnummer ...

Hvis du, inden du fylder ... år, får nedsat din erhvervsevne med mindst 50 % på grund af sygdom eller ulykke, udbetaler PFA Pension 346.500 kr. (2013) årligt. Udbetalingen sker månedsvis forud, når din erhvervsevne har været nedsat i 3 måneder. I forsikringsbetingelserne kan du læse om de konkrete regler for udbetaling. Letsikringen bliver oprettet som skattekode 1 (Pensionsordning med løbende udbetalinger, bortset fra ophørende livrenter). Du skal derfor betale indkomstskat af udbetalingen.

Du skal være opmærksom på, at den samlede udbetaling fra 'Letsikring ved sygdom' ikke må overstige 346.500 kr. årligt, uanset om du har oprettet flere aftaler. Desuden må den samlede udbetaling fra din 'Letsikring ved sygdom' og tilsvarende udbetalinger fra andre pensionsinstitutter ikke overstige 80 % af din bruttoindkomst ved personligt arbejde. Du har oplyst, at din bruttoindkomst ved personligt arbejde er på 450.000 kr. årligt.

...

Jeg er bekendt med, at mine samlede dækninger ved tab af erhvervsevne, herunder min 'Letsikring ved sygdom' både i PFA Pension og andre pensionsinstitutter højst må være på 80 % af min bruttoindkomst ved personligt arbejde. Dette gælder ved oprettelsen og ved en eventuel udbetaling af Letsikringen. Hvis mine samlede dækninger ved tab af erhvervsevne overstiger 80 % af min bruttoindkomst ved personligt arbejde, vil en eventuel udbetaling fra PFA Pension blive helt eller delvist sat ned med et tilsvarende beløb. Der kan således være tale om, at jeg betaler for en dækning, som jeg reelt ikke er berettiget til".

Af forsikringsbetingelser af 1/1 2017 fremgår bl.a.:

"Dækning

§ 6. Det er en betingelse for dækning, at nedsættelsen af erhvervsevnen sker i forsikringstiden.

Stk. 2. Den valgte forsikringsdækning fremgår af tilmeldingsblanketten. Forsikringsdækningen kan også oplyses af pengeinstituttet.

...

Indskrænkninger i dækningen

§ 7. ...

...

Stk. 2. Forsikredes samlede dækninger ved tab af erhvervsevne i både PFA Pension og andre pensionsinstitutter kan højst være 80 % af forsikredes bruttoindkomst ved personligt arbejde. Det gælder til ethvert tidspunkt og under forsikringstiden. Forsikrede er under hele forsikringstiden forpligtet til at give besked til PFA Pension, såfremt de samlede dækninger ved tab af erhvervsevne overstiger 80 % af indkomsten.

Stk. 3. Hvis forsikredes samlede dækninger ved tab af erhvervsevne overstiger 80 % af bruttoindkomsten ved personligt arbejde, vil forsikringsydelsen på forsikredes Letsikring ved sygdom blive nedsat tilsvarende.

Grundlag for udbetaling

Generel erhvervsevnenedsættelse

§ 8. Begrebet generel erhvervsevne er grundlaget for vurderingen af, om forsikrede er berettiget til forsikringsydelser ved nedsættelse af erhvervsevnen.

Stk. 2. Ved generel erhvervsevne forstås evnen til at arbejde som almindelig fuldtidsbeskæftiget ikke blot i forsikredes nuværende eller tidligere erhverv, men i alle erhverv.

Stk. 3. Retten til forsikringsydelse indtræder, når forsikredes generelle erhvervsevne alene af helbredsmæssige årsager som følge af sygdom eller ulykkestilfælde er nedsat til højst halvdelen af den fulde erhvervsevne. Forsikredes indtægt efter erhvervsevnenedsættelsen må derudover ikke overstige halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, anciennitet og alder.

Stk. 4. PFA Pension vurderer, hvor meget den generelle erhvervsevne er nedsat. Vurderingen sker på grundlag af en helhedsvurdering under hensyn til forsikredes tidligere og nuværende helbreds-tilstand, uddannelse og tidligere beskæftigelse. Vurderingen er uafhængig af tilkendelse af offentlig førtidspension og andre offentlige ydelser. Ved bedømmelsen af nedsættelsen af erhvervsev-

nen er det uden betydning, om forsikrede på grund af situationen på arbejdsmarkedet ikke er, eller efter revalidering ikke vil være, i stand til at få arbejde.

Stk. 5. Retten til forsikringsydelse indtræder, når forsikredes generelle erhvervsevne i forsikrings-tiden på grund af sygdom eller ulykkestilfælde er nedsat til halvdelen eller derunder af den gene-relle erhvervsevne, og forsikredes indtægt er tilstrækkelig lav, jf. stk. 3.

Stk. 6. Forsikrede, der er ansat i en stilling, der finansieres helt eller delvist af det offentlige som følge af nedsat erhvervsevne, har ret til udbetaling af halv forsikringsydelse, hvis forsikredes gene-relle erhvervsevne og arbejdsindtægt er nedsat som beskrevet i stk. 2-5.

Midlertidig udbetaling ved fagrelateret erhvervsevnenedsættelse

§ 9. Denne gruppeforsikring omfatter midlertidig dækning ved fagrelateret erhvervsevnenedsæt-telse.

Stk. 2. Ved fagrelateret erhvervsevnenedsættelse forstås forsikredes erhvervsevne inden for for-sikredes fagområder, såvel nuværende som tidligere. Det er således ikke forsikredes nuværende konkrete arbejdsfunktion, men hele det eller de fagområder, som forsikrede har eller har haft be-skæftigelse eller uddannelse inden for, som PFA Pension vurderer erhvervsevnenedsættelsen ud fra.

Stk. 3. Retten til forsikringsydelse indtræder, når forsikredes fagrelaterede erhvervsevne i forsik-ringstiden på grund af sygdom eller ulykkestilfælde nedsættes til halvdelen eller derunder af den fulde fagrelaterede erhvervsevne. Forsikredes indtægt efter erhvervsevnenedsættelsen skal til-svarende være nedsat til mindst halvdelen af indtægten før erhvervsevnenedsættelsen.

Stk. 4. Udbetaling ved fagrelateret erhvervsevnenedsættelse finder sted fra den dag, den fagrela-terede erhvervsevnenedsættelse har varet uafbrudt i tre måneder, og forsikredes indtægt er ned-sat med halvdelen. Hvis betingelserne for midlertidig udbetaling ved fagrelateret erhvervsevne-nedsættelse er opfyldt, udbetales der udelukkende denne forsikringsydelse.

Stk. 5. Der kan maksimalt ske udbetaling ved fagrelateret erhvervsevnenedsættelse i en periode på op til seks måneder. Herefter kan der alene ske udbetaling efter bestemmelsen om udbetaling ved revalidering, hvis den forsikrede af PFA Pension anses for egnet til revalidering, eller efter be-stemmelsen om udbetaling ved nedsættelse af den generelle erhvervsevne, hvis forsikredes gene-relle erhvervsevne er nedsat.

Stk. 6. Efter ophør af udbetalingsperioden efter stk. 5, 1. pkt., kan der ske fornyet udbetaling ved fagrelateret erhvervsevnenedsættelse, dog ikke for det samme sygdomsforløb eller et sygdoms-forløb, som direkte eller indirekte har sammenhæng med det sygdomsforløb, der tidligere er sket udbetaling på baggrund af.

...

Præmiefri dækning

§ 16. Præmiefritagelse ydes med virkning fra første præmieforfald efter at PFA Pension har vurde-ret, at den generelle erhvervsevne er varigt nedsat, og at de øvrige betingelser for udbetaling er opfyldt.

Stk. 2. Under ansættelse i en stilling, der finansieres helt eller delvist af det offentlige som følge af nedsat erhvervsevne, er der ret til fuld præmiefritagelse som beskrevet i stk. 1, hvis betingelserne i § 8, stk. 6 er opfyldt.

Stk. 3. Ved fagrelateret erhvervsevnenedsættelse, samt ved udbetaling i forbindelse med revalidering, er der ikke ret til præmiefritagelse.

Stk. 4. Ved udbetaling på baggrund af midlertidig nedsættelse af den generelle erhvervsevne, er der ikke ret til præmiefritagelse.

Af selskabets brev til klageren af 28/1 2016 fremgår bl.a.:

"Vi ændrer din Letsikring ved sygdom

Ændringen betyder, at det bliver lettere for dig at få udbetaling fra din Letsikring, hvis du som følge af nedsat erhvervsevne bliver ansat i en stilling, der bliver finansieret helt eller delvist af det offentlige som følge af nedsat erhvervsevne, for eksempel hvis du bliver ansat i fleksjob.

Når vi fremover vurderer, om der er tale om en indtægtsnedgang, der giver ret til udbetaling under ansættelse i sådan en stilling, vil vi kun tage højde for arbejdsindtægten. Vi vil således se bort fra eventuelle sociale og andre offentlige ydelser og tilskud, der modtages som led i denne ansættelse.

Er betingelserne for udbetaling under sådan en ansættelse opfyldt, vil der fremover kun være ret til udbetaling af halv forsikringsydelse. Dette er en ændring i forhold til de hidtidige forsikringsbetingelser, der gav mulighed for udbetaling af fuld forsikringsydelse.

Ændringerne fremgår af vedlagte forsikringsbetingelser - se § 8 i afsnittet 'Grundlag for udbetaling'. Som følge af ændringerne har vi desuden præciseret §16. De øvrige bestemmelser er uændrede.

Ændringen træder i kraft den 1. marts 2016.

Hvis din helbredsmæssige erhvervsevne allerede er nedsat med mindst halvdelen

Er din erhvervsevne ud fra en helbredsmæssig vurdering umiddelbart inden den 1. marts 2016 nedsat i en grad, der giver ret til udbetaling fra din Letsikring, har du ikke ret til ændringen. Dette gælder uanset, om de øvrige udbetalingsbetingelser er opfyldt eller ej. I så fald vil de hidtidige forsikringsbetingelser fortsat gælde for din Letsikring. Du kan se forsikringsbetingelserne i din Letportal. Letportalen finder du i din netbank via linket til Letpension."

Nævnet udtaler:

Klageren, som er født i 1980'erne, blev overfaldet i 2016 og blev sygemeldt samme dag som følge af psykisk belastning og angst. Hun genoptog arbejdet herefter og kom på 20 timers arbejde ugentligt og arbejdede sig frem mod fuld tid. Hun modtog sygedagpenge. Hun blev delvist sygemeldt den 19/6 2018 og arbejdede mellem 2 og 10 timer om ugen i sin egen virksomhed. Hun modtog sygedagpenge fra 26/11 2018 til 23/12 2018 og modtog ressourceforløbsydelse fra 1/1 2019. Klageren var i praktik fra 6/7 2020 til 7/7 2021 med 10 timer ugentligt i virksomhed, som hun tidligere selv havde ejet. Hun havde opgaver i form af bestilling af varer, besvarelse af e-mails og telefoner samt pakning og afsendelse af varer. Hun havde skånehensyn i form af fleksible arbejdstider ved behov. Fra 10/8 2021 til 8/2 2022 var hun i praktik med 6 timer om ugen i en anden virksomhed samtidig med, at hun arbejdede 4 timer om ugen ved virksomheden, som hun tidligere selv havde ejet. Ved afslutningen af praktikken arbejdede hun 6 ½ time ugentligt med en effektivitet på 75-80 %. Hun blev indstillet til fleksjob den 14/7 2022 med 10,5 timer pr. uge og 80 % effektivitet, og hun blev ansat i fleksjob i sin tidligere virksomhed med 10,5 timer om ugen pr. 19/7 2022.

Selskabet har udbetalt dækning for erhvervsevnetab på midlertidigt grundlag fra den 1/10 2018 til den 31/3 2021, hvor selskabet stoppede udbetalingerne, da selskabet meddelte, at det fejlagtigt havde udbetalt dækning. Selskabet har ikke krævet tilbagebetaling af de udbetalte ydelser.

Klageren ønsker, at selskabet skal anerkende, at hun har ret til udbetaling for erhvervsevnetabsdækning samt præmiefritagelse efter den 1/4 2021, da hendes generelle erhvervsevne er nedsat i dækningsberettigende omfang.

Hun har anført, at hun før overfaldet i 2016 besad fuld erhvervsevne, og at hun siden overfaldet har haft psykiske og kognitive gener, som har medført et fleksjob på 8 effektive timer om ugen. Hun lider af følger efter hovedtraumet og psykiske belastningsreaktioner med elementer af PTSD. Hun har deltaget i relevant afklaring, og hun har forsøgt at tabsbegrænse ved at blive ansat i sin tidligere virksomhed, hvor hun kender arbejdsopgaverne og kan arbejde under iagttagelse af sine skånehensyn. Hun har anført, at selskabet har bevisbyrden for at klausulen i for-

sikringsbetingelsernes § 7, stk. 3 finder anvendelse. Hun har anført, at der intet sted i aftalebeviset eller i forsikringsbetingelserne er oplysninger om, hvilket år - eller hvilke år – selskabet ser på, når de skal se på bruttoindkomsten, eller hvilke nærmere konkrete omstændigheder, der er afgørende for fastsættelsen af bruttoindkomsten. Hun havde betydelige gener efter overfaldet, og hendes indtægt i 2016 og fremefter er derfor ikke retvisende for, hvad hun kunne tjene. Selskabet bør i stedet se på, hvornår helbredstilstanden og erhvervsevnen blev nedsat, hvilket var i 2016, hvor hun blev sygemeldt første gang som følge af sine gener, som også medførte en nedgang i overskuddet i hendes selvstændige virksomhed, som hun ikke længere magtede at drive. Selskabet bør derfor se på bruttoindkomsten i årene 2013-2015, hvor hendes selvstændige virksomhed havde overskud.

Selskabet har afvist at yde dækning for tab af erhvervsevne fra 1/4 2021 med henvisning til, at klagerens dækning på skadestidspunktet udgjorde 0 kr., da hun i de seneste 3 år forud for sin sygemelding ikke oppebar nogen indkomst og derfor ikke er berettiget til månedlige ydelser ved tab af erhvervsevne. Selskabet har anført, at det klart fremgår, at ydelserne vil blive "nedsat tilsvarende", hvis klagerens samlede dækninger ved personligt arbejde overstiger 80 % af bruttoindkomsten ved personligt arbejde. Aftalen blev oprettet med en dækning på 346.000 kr. årligt, og klageren blev delvist sygemeldt den 19/6 2018. Det fremgår af klagerens årsopgørelse fra SKAT, at hun i 2018 havde en personlig indkomst på 0 kr., og det fremgår af sagens regnskabsmateriale, at hendes personlige virksomhed samme år gav underskud. Klageren har af denne årsag derfor ikke været berettiget til udbetaling af ydelser for tab af erhvervsevne, da hendes dækning på skadestidspunktet udgjorde 0 kr. Selskabet har anført, at det er den aktuelle bruttoindkomst på tidspunktet, hvor klagerens erhvervsevne helbredsmæssigt nedsættes med mindst halvdelen, der er afgørende. Der er ikke i aftalegrundlaget holdepunkter for, at man skulle tage udgangspunkt i indkomsten på andre tidspunkter. Klagerens helbredsmæssige erhvervsevne kan tidligst i juni 2018 anses for at være nedsat med halvdelen som følge af egne helbredsmæssige forhold. Selskabet har – for at imødekomme klageren – ved beregningen af hendes bruttoindkomst på skadestidspunktet taget udgangspunkt i hendes bruttoindkomst i årene 2016, 2017 og 2018, selvom selskabet ikke har været forpligtet hertil. Det fremgår af aftalebeviset fra oktober 2013, at klageren havde oplyst, at hendes bruttoindkomst ved person-

ligt arbejde var 450.000 kr. årligt. Det fremgår endvidere klart af § 7 i forsikringsbetingelserne, at forsikrede var og er forpligtet til at give selskabet besked, hvis de samlede dækninger ved tab af erhvervsevne overstiger 80 % af indkomsten ved personligt arbejde. Hvis klageren havde iagttaget sin oplysningspligt og orienteret selskabet om ændringerne i sine indkomstforhold, ville selskabet have haft mulighed for at rådgive om hendes muligheder. Selskabet har anført, at der ikke i sagens akter er støtte for, at klagerens erhvervsevne allerede blev nedsat i 2016. Klageren genoptog sit arbejde dagen efter overfaldet i ... 2016 og arbejdede sig i løbet af ... 2016 tilbage på mindst 20 timers ugentligt arbejde og raskmeldte sig. Herefter arbejdede hun frem til den 19/6 2018, hvor hun atter sygemeldte sig. Hun ses endvidere ikke at have været i nævneværdig behandling i perioden fra overfaldet og frem til august 2019, hvor hun begyndte et forløb hos psykolog. Kommunalt er det desuden først i december 2019 noteret, at klagerens sygemelding skyldtes egen sygdom. Klageren har i forløbet været belastet af navnlig forholdet til hendes tidligere samlever, herunder en retssag.

Selskabet har afvist at yde præmiefritagelse, da klagerens generelle erhvervsevne ikke er dokumenteret varigt nedsat med mindst halvdelen, hvilket er et krav. Selskabet har anført, at klageren oplevede en bedring i sin tilstand efter et psykologforløb fra august 2019 til december 2020, og at det af psykologisk udtalelse af 7/5 2021 blandt andet fremgår, at det er muligt, at klageren ville kunne øge sin arbejdskapacitet ved træning i mindfulness.

Selskabet har anført, at klageren ikke har været arbejdsprøvet under iagttagelse af alle relevante skånehensyn, og at hun ikke har dokumenteret, at hun på det brede arbejdsmarked ikke vil være i stand til at opretholde en stilling på minimum halv arbejdstid.

Selskabet har herudover bl.a. anført, at hvis nævnet måtte komme frem til, at klageren har ret til udbetaling af månedlige ydelser efter den 31/3 2021, og at klagerens erhvervsevne kan anses for nedsat på et tidspunkt i 2016, da har klageren efter forsikringsbetingelserne kun har ret til halve ydelser efter den 19/7 2022, hvor hun blev ansat i fleksjob.

Af opfølgningssamtale af 27/10 2018 fremgår det, at klageren "oplyser at hun har kognitive skånebehov i forhold til hukommelsen, koncentrationen, og en træthæd ... [Klageren] vurderes delvis uarbejdsdygtig fra sit job i egen virksomhed. [Klageren] står for fx. vareopfyldning, betjening af kunder, pakning, bestilling af varer. [Klageren] arbejder ca. 2 timer om dagen. Ud fra skånebehovene og den sociale belastning vurderes det at [klageren] ikke er i stand til at arbejde mere lige nu".

Af specifik helbredsattest af 12/12 2018 fremgår det, at "[Klageren] føler sig konstant overbelastet. Hun går hjem og sover 2 timer efter at have afleveret sine børn ... Hun henter [sit barn] ... kl ..., idet [barnet] ikke kan være i skolen mere, ... [Klageren] behandles for stress, traumer og overbelastning ved psykiateren ... [Klageren] har haft flere tilfælde med fysisk kollaps og har ofte udslæt grundet stort psykisk pres. Hun har ofte dage, hvor hun græder - måske pga. mange års psykisk pres. [Klageren] ser sig slet ikke i stand til at arbejde grundet belastningsreaktion. Hun ... passer ca. 2 timer dagligt. Har svært ved at overskue mere end dette. [Klageren] magter ikke psykologbehandling for tiden ... Diagnose: PTSD, Kronisk overbelastningsreaktion, Depression. Prognose: kan ikke afgøres på nuværende".

Af lægeattest til rehabiliteringsteamet af 1/12 2021 fremgår det, at klageren "går til psykolog. Jeg har ikke nogen notater fra de seneste år angående PTSD - hverken fra os eller fra psykiater, så hun er næppe færdigudredt desangående ... Hun bliver hurtig udtrættet af for mange indtryk. Jeg kan ud fra dette på ingen måde vurdere hverken nuværende funktionsniveau eller prognose. Foreslår psykiater eller neuropsykologisk vurdering".

Af rehabiliteringsplanens forberedende del fra 24/2 2022 til 2/5 2022 fremgår det, at "Samlet set vurderer jeg, at der under ressourceforløbet er sket en afklaring af [klagerens] arbejdsevne, og at arbejdsprøvningen viser, at [klageren] kan varetage arbejde 10½ timer/ugen med en effektivitet på 75 - 80 %. Til start i ressourceforløbet var der stort behov for muligheden for fleksibel arbejdstid ved hjemmearbejde. Sidenhen har [klageren] vist sig stabil i virksomhedspraktik ved [praktiksted2] 6 - 6½ timer/ugen med fastlagt arbejdstid. Sideløbende 4 lønnede timer/ugen ved virksomheden [klagerens tidligere virksomhed]. Det er min vurdering at [klage-

ren] løbende har måtte bruge mange ressourcer på sociale forhold, herunder familieforhold ... [Klageren] har også deltaget i psykologsamtaler, der har skabt en positiv udvikling for [klageren]. Det er min vurdering, at det ikke udelukkes at [klageren] vil kunne øge sin arbejdstid yderligere over tid og under de rette forudsætninger, i takt med at børnene bliver ældre. Der kan ikke peges på yderligere indsatser fra ressourceteamets side på nuværende tidspunkt, der vil kunne udvikle eller højne [klagerens] samlede funktionsniveau".

Af psykiatrisk speciallægeerklæring af 8/4 2022 indhentet af ulykkesforsikringsselskabet fremgår det, at "Jeg vurderer, at [klageren] primært fremtræder som værende præget af varige men, betinget af DF 07.2 Posttraumatisk hjernesyndrom. [Klageren] har som følge af overfaldet pådraget sig vedvarende bestående belastningssymptomer. Tilstanden rummer elementer af posttraumatisk belastningsreaktion. Symptomerne heraf lader sig kun vanskeligt skelne fra problemfelterne, der er betinget af DF07.2 diagnosen. Der foreligger ingen indikation for at anbefale nogen psykofarmakologisk behandling. [Klageren] er i overvejende grad præget af træthed og funktionelle kognitive vanskeligheder. Jeg vurderer ikke aktuelt, at tilbud om yderligere psykologbehandling vil have nogen funktionsevneforbedrende effekt, men alene i bedste fald en subjektivt lindrende effekt ... Diagnoser: DF 07.2 Posttraumatisk hjernesyndrom. DF 43.8 / 43.1 Vedvarende belastningsreaktion med elementer af posttraumatisk belastningsreaktion".

Af møde i rehabiliteringsteamet af 14/7 2022 fremgår det, at "Sundhedskoordinator er enig i den lægelige vurdering af, at der ikke er yderligere behandlingsmuligheder, der i væsentlig grad kan forbedre funktionsevnen. Funktionsevnen er beskrevet og der kan ikke gives yderligere sundhedsfaglig rådgivning, om muligheder for at håndtere de helbredsmæssige udfordringer, som vil kunne ændre det beskrevne funktionsniveau og dermed mulighederne for arbejde og uddannelse ... Skånehensyn: Der skal tages hensyn til at [klageren] i overvejende grad er præget af træthed og funktionelle kognitive vanskeligheder [Klageren] fortæller, at hun bliver træt, hvis der sker meget omkring hende, f.eks. hvis der er mange mennesker ... Rehabiliteringsteamet vurderer at der i starten kan være behov for at [klageren] fortsætter med at arbejde nuværende timetal 10½ timer med cirka 80 % effektivitet - svarende til 8 timers effektivt arbejde. Der ses mulighed for at [klageren] kan øge både arbejdstid og effektivitet i de arbejdede timer på

sigt når der kommer ro på den forsørgelsesmæssige situation og i takt med at børnene bliver større".

Indledningsvis bemærker nævnet, at tvisten for nævnet vedrører om klageren efter den 1/4 2021 er berettiget til helbredsbedingede ydelser, og at selskabet har ydet dækning på midlertidigt grundlag frem til den 1/4 2021.

Nævnet bemærker videre, at forsikringen alene dækker et helbredsbedinget erhvervsevnetab, hvorimod erhvervsevnetab, der er betinget af f.eks. sociale forhold ikke berettiger til dækning.

Nævnet finder, hvad parterne så vidt ses også har gjort gældende, at vurderingen af klagerens erhvervsevne efter den 1/4 2021 skal ske på generelt grundlag, dvs. i forhold til det brede arbejdsmarked. Ifølge forsikringsbetingelserne er det et krav for at opnå såvel præmiefritagelse som løbende ydelser, at den generelle erhvervsevne af helbredsbedingede årsager er nedsat med mindst halvdelen.

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at klageren ikke har bevist, at hendes generelle erhvervsevne efter den 1/4 2021, har været nedsat med mindst halvdelen, og at hun med de rette skånehensyn på det brede arbejdsmarked efter dette tidspunkt ikke ville have været i stand til at tjene mere end 50 procent af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, anciennitet og alder. Nævnet har derfor ikke grundlag for at pålægge selskabet at yde bidragsfritagelse eller udbetale løbende ydelser.

Nævnet har bl.a. lagt vægt på, at klageren efter overfaldet og sin sygemelding i 2016 raskmeldte sig frem til den 19/6 2018, hvor hun sygemeldte sig, og at hendes helbredsbedingede erhvervsevnetab i perioden efter overfaldet i 2016 og nogle år frem samvirkede med tunge fortrinsvis sociale forhold herunder klagerens relation til sin tidligere samlever, en retssag, underskud i klagerens firma og vanskeligheder med hendes ene barn. Sådanne fortrinsvis sociale forhold kan ikke i sig selv indgå i vurderingen af klagerens generelle erhvervsevne.

Ankenævnet for Forsikring

45.

99437

Nævnet har også lagt vægt på, at det af psykiatrisk speciallægeerklæring af 8/4 2022 fremgår, at klageren som følge af overfaldet navnlig har gener som følge af posttraumatisk hjernesyndrom, at hun har pådraget sig vedvarende bestående belastningssymptomer, at hun i overvejende grad er præget af træthed og funktionelle kognitive vanskeligheder, og at hun har skånehensyn i form af enkle og konkrete opgaver uden deadlines, mulighed for at trække sig ved behov, varierende arbejdsstillinger og ingen tunge løft. Nævnet finder, at speciallægeerklæringen og sagens lægelige oplysninger i øvrigt ikke umiddelbart understøtter, at hun på det brede arbejdsmarked efter den 1/4 2021 ikke skulle have været i stand til tjene mere end halvdelen af, hvad der i samme egn er almindeligt for fuldt erhvervsdygtige personer af tilsvarende uddannelse og alder.

Nævnet har herudover lagt vægt på, at det af udtalelse fra psykolog³ af 7/5 2021 bl.a. fremgår det ikke er, "usandsynligt, at [klageren] med tiden vil kunne komme til at arbejde lidt/noget længere tid ad gangen, hvis forholdene er optimale."

Nævnet bemærker, at oplysningerne om arbejdsprøvningsresultaterne af klageren ikke kan føre til andet resultat, idet arbejdsprøvningsresultaterne efter nævnets opfattelse ikke fuldt ud har tilgodeset klagerens skånehensyn.

Nævnet har herefter ikke haft anledning til at efterprøve selskabets øvrige fortolkning og anvendelse af forsikringsbetingelserne.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Ankenævnet *for* Forsikring

46.

99437

Peter Thønnings